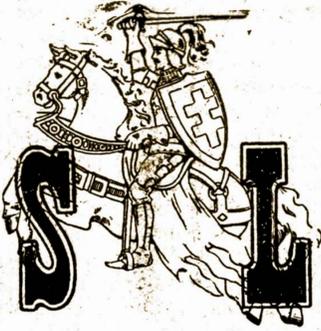

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 31

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 2 d. Rugpjūčio (August), 1923.

KAINA 5 CENTAL.

Vol. IX.

Derybos Paryžiuje Dėl Klaipėdos, Nutruko.

Lietuvos seimas išsiskirstė vakacijoms. Vokietijoj laukiama revoliucijos. Alaska tuojau bus prijungta prie Suvienytų Valstijų. Senatorius La Follette keliauja Europon. Francuzija reikalauja Anglijos ne užtart Vokietiją. Wilsonas prasergsti nuo revoliucijos. Ohio gub. suspendavo Youngstowno majorą.

DERYBOS DĖL KLAIPĖDOS, SUIRO.

Washington, D. C. Liepos 27 (L.I.B.). Derybos dėl Klaipėdos Paryžiuje, iširo. Talkininkų komisijos reikalavimai prileist Lenkiją prie valdymo Klaipėdos uosto buvo Lietuvai nepriimtini. Lietuvos delegacija buvo pasiūliusi pilną gvaranciją Lietuvos delegacija buvo pasiūliusi pilną gvaranciją laisvo uosto naudojimo, bet talkininkų komisijoms pasirodė tiek permažai ir derybos iširo. Lietuvos delegacija grįžta iš Paryžiaus Kaunan.

DĖL KLAIPĖDOS DERYBŲ NUTRUKIMO.

Washington, D. C. (L. I. B.). Dėl Klaipėdos derybų Paryžiuje nutrūkimo, visoj Lietuvoj prasidėjo mitingai. Įvyko jau du simtai susirinkimų, kuriuose dalyvavusieji išreiškė pilną pasitėkimą Lietuvos valdžiai ir griežtai reikalavo nepriimt jokių išlygų, varžančių Lietuvos susijungimą su Klaipėda, ar taikomų speciališkų privilegijų Lenkijai. Nauji mitingai įvyksta kasdien.

LIETUVOS SEIMAS IŠSISKIRSTĖ.

Washington, D.C. (L.I.B.). Sulyg Eltos žinių, iš Kauno, Lietuvos seimas apsvarstęs ir patvirtinęs valstybės biudžetą, išsiskirstė vasaros vakacijoms. Atstovai susirinko atnaujint seimą, nuo penkioliktos dienos Rugsėjo.

NEPRIVALO KIŠTIS Į EUROPOS REIKALUS.

New York, N. Y. Čia atsilankęs Kalifornijos senatorius Johnsons pasakė prakalbą, kurioje pažymėjo, kad Suvienytos Valstijos turi nesikišti į Europos reikalus ir visame nuo jų stovėti išto. O kad nesikišti, tad nereikia ir dėtis prie tarpautiško teismo, už kurį prezidentas Harding įjgomis agituoja, nes Wilsono agitacijos visiems dar atmenamos.

VOKIETIJA LAUKIA REVOLIUCIJOS.

Berlin, Vokietijoj. Čia laukiama revoliucijos, kuri rodosi jau ne išvengtina vien dėl maisto stokos. Dėl stokos maisto jo kainos pašoko 71,000 kartų augščiau negu kad buvo prieš karę. Mothers marketuose kovoja su produktų pardavėjais, gi

policistai mėto tokias moteris iš marketų. Keliose vietose jau buvo susikirtimai su policija. Tokius, kurie kelia riaušes dėl maisto brangumo, paprastai pasakelbia "bolševikais".

ALASKA BUS NETRUKUS VALSTIJA.

Seattle, Wash. Prezidentas Harding grįždamas iš Alaskos buvo čio stovęs turėjo progą pasakyti prakalbą. Savo kalboje prezidentas išsireiškė, kad netrukus Alaska bus prijungta prie Suvienytų Valstijų kaip pavienė valstija. Sakė tyrinėjęs Alaskos gyventojų budą ir nesuradęs nieko tokio, kad būtų abejojama apie jų ištikimybę šiai šaliai.

PREZIDENTAS HARDING PAVOJUJE.

San Francisco, Cal. Prezidentas Harding čia atvykęs susirgo pneumonija. Jo privatiškas daktaras Sawyer leido viešai paskelbt, kad prezidento sveikata dideliama pavojuje, nes pneumonija griebiasi į plaučius. Karštis pašoko iki 100.6' ir pulsas labai nereguliariškas. Panaudota X žiburis, kuris parodė, kad dešinėj plaučių pusė jau genda.

HINIJOJ LAIVAI ŠAUDO Į FORTUS.

Amoj, Hinijoj.. Du šarvuoti laivai Pekino valdžios atplaukė prie salos paleido du šuvių į fortus. Iš fortų jiems atsakė irgi šuviais, kurie vieną šarvuotųjų pagadino, bet lengvai, nes abu nuaplaukė prie Kulagsu salos ir ten kiek pasitaisė nuplaukė šalin. Mat Amoj dedasi prieš šiaurinės Hinijos valdžios, tad Pekino valdžia gazdina.

VALPARAISO UNIVERSITETAS GYVUOJA.

Aną savaitę paskelbėme iš Chicago laikraščių žinių, kad Valparaiso universitetas sustabankrutijoj ir dėl stokos įeigų užsidarė. Dabar "Telegrame" telpa vieno to universiteto profesorių laiškas, kuriuomi ta žinia užginčijama kaip neteisinga. Universitetas gyvuoja kai buvęs ir užsidaryt nemano.

DIDELI LIETŪS PAGIMDĖ TVANUS.

Baltimore, Md. Čia lijo iš taip vadinamų plyšusių debesų. Nuo lietaus užtvino

Patapsfo upė, kuri užliejo visas žemiausias vietas. Carroll pavietas veik visas vandeniu apsemtas. Mariottville visai atskirta nuo kitų miestų. Sikesville, Pikesville ir aplinkės visos vandenio apsemtos. Upės vanduo neša namų baldus, kas parodo, kad vietomis yra ir sugriautų namų.

NENUSISEKĖ PASISKANDYT.

Toronto, Kanadoj. Florencia Smit kasžinkodėl sumanė pasiskandyt. Šoko nuo tilto į Rosedale upę, bet koją įkliuvo į tilto grotas ir neišleido jai nusileist upėn. Kaubojo ji apie penkioliką minutų, kol iš kito upės kranto žmonės pamatė atbėgo ir paliuosavo ją iš netikėtų spastų. Ji niekam nieko nesakius nuėjo savais keliais. Abejojama, ar ji nepakartos savo tikslo ir vėl.

LAUKIAMA PRIEMERO REZIGNACIJOS.

Berlin, Vokietijoj. Čia laukiama rezignacijos priemero Cuno gabinetu, ir gal butas įvyks ateinančią savaitę, kadangi Cuno pats yra pasakęs, jog turi kas nors pradėti naujus žingsnius. Cuno vieton priemeru tikima liksis reihstago pirmininkas P. Loebe arba dr. Gustavas Stresemann. Bet permianos ne įvyks pirmiau reihstago speciališkios sesijos arba slapto susirinkimo.

RENGIAMA GREKIJA PAVERST REPUBLIKA.

London, Anglijoj. Čia parėjo žinios nuo Anglijos ambasadoriaus Grekijoj, jog Grekijos liberalai su Venizelos, generolu Panagalos ir admiralu Harjikriakos, rengia panaikt Grekijos monarkiją ir apšaukt ją republiką. Ambasadorius sako jis negali pasakyti kaip greit pranyks Grekijos monarkija, bet ji vistiek anksčiau ar vėliau pranyks.

FRANCUZIJOS "KARALIUS" SERGA.

London, Anglijoj. Prieš kelis mėnesius čia atkeliavo Francuzijos rojalistų ruošiamas į karaliaus sostą, jei rojalistai laimėtų, ir sunkiai čia susirgo. Jis dabar gyvena Londono priemiesty Roehampton ir yra po priežiūra trijų Londono daktarų ir keturių sargų. Jis kenčia

daugiausia nuo malarijos. Naktimis klejoja ir šukauja: "Aš esu Francuzijos karalius, kam mane laikote kalėjime?" Jis yra kunigaikštis Orlean, paeinantis iš Burbonų giminės.

AREŠTAVO VALKATĄ MILIJONIERIŲ.

Philadelphia, Pa. Čia atvyko iš St. Louis dr. J. E. How valkata, kuris yra vadinamas "milijonierius valkata", kad dalyvavus valkatų suvažiavime. Prieš suvažiavimą jis dalino plakatus, garsinančius busiantį suvažiavimą ir po suvažiavimo pikniką. Policija jam plakatus dalint nedavė, tada jis atsistojęs ant gatvių kampo rėksmu garsino. Tada policija areštavo kaip tvarkos ardytoją.

ATĖMĖ VALSTIJA NE-REGIAMS DARBA.

Cambridge, Mass. Čia buvo valstijos užlaikomas fabrikėlis, kuriame dirbo 89 neregiai. Dirbo jie šluotas, pašluostas ir kitus tam panašius dalykus. Dabar valstijos administracija visus juos pašalino iš darbo. Paskelbė jiems tai mimiografuotais laiškais. Duodama keturias savaites apmokamos vakacijos ir daugiau nereikalauja sugrįšt.

SUDEGĖ MARK TWAINO NAMAI.

Redding, Conn. Čia sudegė namas buvusio pagarsėjusio raštininko La Clemense, kuris savo raštuose pasirašydavo pseudonimu Mark Twain. Po jo mirties šitie namai ikišiol buvo savasčia M. Givens iš New Yorko, kaip vasarnamis. Gyvenimo namas ir kitos triobos buvo vertos \$175,000. Prie to dar buvo daugiau vertos kaip istoriškos.

VOKIEČIAI IMA ĮEIGĄ "AUKSU".

Berlin, Vokietijoj. Nupuolus markės kursui, Berlyno priemiesty Stęglitz Schlos-park teatras paskelbė, kad publiką įleis tik įeigą užmokant auksu, o kad niekas aukso neturi, tad publika liovėsi teatrą lankius. Nerdant išėjimo tada pradėta vieton aukso imt kiaušinius ir sviestą. Už rezervuotas sėdynes reikia duot svarą sviesto, o už kitas du kiaušinius.

FORDAS ŠVENTĖ SAVO VARDUVES.

Detroit, Mich. Automobilų fabrikantas Ford šventė savo varduves ir kartu su kaktuves 60 metų amžiaus. Per dieną jis nieko neveikė. Darbininkai manė, kad jis vakare iškels visiems puotą, bet tai klaida, nes jis iškėlė puotą tik sau, pačiai ir sunui. Jokių kitokių svečių nebuvo.

ŠUNIAS SUDRASKĖ VAIKĄ.

New York, N. Y. Floral parke, N. Berгене atsibuvo keno piknikas, kuriame atsilankė ir parko savininko Bentz du dideli šunias: Desimties metų vaikas J. Genat prisitartino, kad paglostyt, bet šunias šoko ant vaiko ir jį mirtinai sudraskė. Dvylika vyrų stengėsi nelaimingą vaiką atgint, metydami akmenais į šunis, bet tie savo auką nepaleido. Šunų savininkas tapo suareštuotas.

SENATORIUS BAUGINA REVOLIUCIJA.

St. Paul, Minn. Naujai išrinktas senatorium Magnus Smith pasakė, kad Suvienytos Valstijos stovi ant revoliucijos kranto. Girdi, kuomet 65% žmonių yra kontulėtų daryt, neturėdama jokios armijos? Tik klausimas, ar nepergreit senatorius apie tokius dalykus kalba.

PRASERGSTI NUO REVOLIUCIJOS.

Washington, D. C. Buvęs prezidentu Wilsonas parašė straipsnį į "Atlantic Montly", kuriame prasergsti Suvienytas Valstijas ir kartu primena visam pasauliui, kad civilizacijai grumoja pavojus, revoliucija, ir jei negrįš pasaulis prie tvarkos ir dvasiško subrendimo, revoliucija tikrai turės nuplakt pasaulį.

ŠVENTOS ONOS STEBUKLAI.

Quebec, Kanadoj. Prie šventimo kaminio akmens naujai statomos bazilikos šv. Onos iš Beaupre dalyvavo apie penkiolika tukstančių pilgrimų, kurie buvo liudi-

ninkais netikėtų stebukly, kuriais penki liginiai tapo išgydyti. Pirmasis tapo išgydytas ekskareivis iš pasaulinės karės, S. Mother-vay, iš Springfield, Mass.; jis atvyko ant lazdu, namo nukeliavo sveikas, be niekono pagelbos. Antras išgydytas T. Brady iš Springfield, Mass. ir Mrs. Stillhain iš New Haven, Conn. kurie turėjo nuo seniai paralyžių, jie irgi nukeliavo namo sveiki. H. Poitras iš Nashua, N. H. sirgus kraujapluda ir Leona Peltier iš Springfield, Mass. sakosi pagijo iš mažesnių skausmų.

ŠVEICARIJA MOKĖS SKOLAS.

Bern, Šveicarijoj. Šveicarija 1920 metuose pasiskolino iš Suvienytų Valstijų šėšis milijonus doliarų ir pasiėmė mokėt aštuntą nuosimti, kol sumą išmokės 1926 metuose. Nubodo vienok nuosimčių mokėjimas ir todėl dabar rengiamasi užtraukt naminę paskolą, kad surinkus reikalingą sumą ir atmokėjus skolą termino ne laukiant.

GUBERNATORIUS SUSPENDAVO.

Columbus, Ohio. Gubernatorius Donahey suspendavo Youngstowno miestelio majorą Reese užtai, kad jis nepajiegė pildyt savo pareigas, o labiausia, nemokėjęs vykdyti prohibiciją. Suspendavęs majorą gubernatorius pagrumojo tuom patim ir policijos viršininkui Watkins, kitą kartą prie to priėjus. Majoras po 20 dienų galės vėl pildyt savo pareigas, jei prizadės naikinti girtuoklavimą.

NEPATINKA ANGLIJOS REIKALAVIMAS.

Paris, Francuzijoj. Priemeras Poincaire parlamentui pažymėjo savo atsakymą Anglijai, kurios reikalaujama, kad ta Vokietijai taip daug nesimpatizuotų ir Francuzijai prisakymus nedavinėtų, nes Francuzija tol spaus vokiečius, kol tie atšauks savo visus pasipriešinimus Ruhre, kam pilnai ir Belgija pritaria.

KUNIGAS TEISIAMAS IŠ NAUJO.

Denver, Cal. Kunigas Grace, kuris pavasaryj buvo areštuotas ir teismo ištei-

sintas už primestą jam ne-teisingą parašą, kurį jis uždėjo vardu minikės Germain, kad išgaut degtinę neva lignonbučiui, dabar išnaujo areštuotas ir įmestas kalėjiman, laukia teismo. Prokuroras tvirtina, kad jis bus apkaltintas, nes yra liudijimai, ir jei bus apkaltintas, gaus baudos nemažiau penkis metus kalėjimo ir \$10,000.

SENATORIUS KELIAUJA EUROPON.

Washington, D. C. Senatorius La Follette, kaip jį vadinama, vadas radikalu senate, keliauja Europon, kur prabus iki rudeniu, studijuodamas Europos valstybių agrikulturą, kad paskui persitikrinus kodėl Europa yra autonomiškesnė už Suvienytas Valstijas. Jis atlankys Angliją, Daniją ir Francuziją. Į Rusiją keliaut nežada, nes paskui jam būtų daroma daug priekaištų kaip radikalui.

IŠ DARBO LAUKŲ

—Boston, Mass. Telefonų operatorių straikas pasibaigė su pralaimėjimu. Strai-kavusios operatorės netik kad nieko negavo, bet ir į darbą kitos ne priinama.

—Boston, Mass. Čia ir visoje Naujoje Anglijoje sus-traikavo cigarų dirbėjai. Jie reikalauja daugiau algos, mažiau valandų dienos darbo ir geresnių apsiėjimų su jais.

—New York, N. Y. Beth-lehem plieno liejyklos užgėrė 8 valandas dienos darbo ir nežada grįšt prie 12 valandų.

—Worcester, Mass. American Steel & Wire Co. pakėlė darbininkams algas 12-15 nuosimčius ir netrukus žada įsteigt tris darbininkų atmainas, po 8 valandas.

—Atlantic City mieste at-sibuvo suvažiavimas angliakasių ir kasyklų operatorių atstovų, kuriame operatoriai atmetė antracito kasėjų reikalavimus pripažinimo vi sose kasyklose unijos, panaikinant "Cekov" ir ne-leist kasyklose dirbt ne unijos darbininkams.

—Chicago, Ill. Signalistai ant geležinkelių New York, New Haven and Hartford ir Central New England pareikalavo pakėlimo algų po 60 centų ir savo formonams po doliarį.

Žinios iš Lietuvos

Už ką suėmė?

Vilnius. Liepos 6 d. Iki šiol dar jokių būdų niekam nepavyko atsizinti iš lenkų valdžios Vytauto Didžiojo Gimnazijos abiturientų suėmimo priežastis. Iš pasikalbėjimų su valdžios atstovais paaiškėja tik, kad valdžia dar patį nežino kuo kaltinti kalinius ir renka kaltinimo medegą, kuri beabejo sunku surast, ypač, kad jos nėra. Tuo tarpu abiturientai visą savaitę buvo laikomi be patalpių, gulėjo ant grynu lentų ir tik už vakar pasisekė išrūpinti, kad būtų leista iš aplinkinių, 3 gimnazijos,

Reikalauja vyskupo lenko.

Vilnius. Mums teko girdėti, kad Vilniaus Štėp. Batoro universitetas parašęs memorialą prieš Vilniaus vyskupą J. Matulevičių ir pasiūstęs Ryman per Varšavos nuncių. Memoriale nurodoma, kad Vilniaus krašto katalikų (skaityk: lenkų) padėtis reikalaujanti čia vyskupo vietos kilmės lenko.

Profesorių skaičių esą ir tokių, kurie savo rankos prie šio memorialo nepridėję.

Neturi gražos.

Vieną kartą važiuodama į Vilnių pirkau sau stotyje bilietą. Padaviau kasininkui 10,000. Gražos reikėjo 2600. "Neturiu gražos gal paliksit papirosams!"

Antrą dieną nunešiau pas Vilniaus apskrities Storastą prašymą; reikėjo mokėti 29200 lenk. mk.; labai mandagiai atsiprašė nuriš gražos, tai gal prisieisią vėl kuomet nors prašymas duot, tai tada gal turėsiąs gražos.

Labai keistas dalykas: iš šimtų žmonių ima ir niekas negauna gražos. Lenkų valdininkams tai ne gėda elgėtaut.

Uždare laikraštį.

Vilnius. Vyriausybės komisaras Vilniaus miestui savo VII-5 raštui pranešė "Vilniaus Kelio" redakcijai, jog Vilniaus apygardos teismo nutarimu savaitraščio 9 Nr. (VI-3) konfiskacija patvirtinta, redaktorius paduotas teisman, o pats laikraštis sustabdytas iki bylai.

Neilgas lietuvių spaudos organų amželis Vilniuje. "Vilniaus kelias" vos tris mėnesius gyvavo, išleides trylika savo numerių.

Gaisras su šuviais.

Skapiškis, Rokiškio apsk. Vaikams rukant užsidedę triobos, nuo kurių gaisrui nušokus ant Davainio triobų ir tom emus degt, iš ugnies pradėjo švilpt šuviai ir poškėt granatos. Dėl tokių apsiereikimų gesint triobas niekas negalėjo prieti ir todėl triobos sudėgė.

Iškabų ir šaligatvių tinkle.

Liepos m. 8 d. man teko but šakuose. Nulikęs valandėlę eidamas pasižvalgiau į žydų iškabas. Kaip kitados V. Kudirka aprašė, nėjo "Pochod na vyvieski"

ty tinkamai įstaigai griežtu numeruotu raštu sulietuvinat visokius krautuvių parašus "M. Pozniak, A. Sor, Cegelnickij, Nemenzik, Zilbermann, Bork, Bloch, Giltelman, Frimand, Mackovskij, Igdalski" ir daugelį kitų. Kas gi tai? Vokiečių betesiam okupacija ar Petisnio savivalda? Negalima rast nė vienos žydų iškabos pilnai teisingai parašytos. Matyt, miesto valdybai ir p. burmistrui taitai patinka... Tai yra neleistina gryniausiam lietuvių veikėjų kampe!

Be to, paėmęs limonado bonką geriu (neskanus, o kaina 30 centų kaip kad Kaune I rušies geriausias; toks kaip šakuose Kaune tik 20 centų) ir skaitau ant bonkos parašą: "Gazut vandens ir limonado dirbtuvė. Galant, Saki. Pagaminta su saharinu 01%". Čia vėl kažkoks jovalas žargonas, o ne parašas. Šioj srityj vėl jokios, pasirodo, kontrolės nėra, o gal nenorima. Važiuojant į Griškabudį ant trirankio Striupuos vėl gi parašyta ne "į Griškabudį", bet "Ant Griškabudžių", tarsi jų keliatas tame krašte būtų.

Stebėtinas medis.

Erzvilkas (Taur. aps.). Čia, už Balkių kaimo ganyklų miške, senose kapinėse yra gana keistas musų floroje apsiereikimas auga labai augšta (kokių 30 metrų augščio) ir stora pušis (2 vyrai vos gali ją apimt), liemuo turi 4 labai storas šakas, pačiam gi jų vidury auiliga jaunas šermukšnis. Vienas žmogus pasakoja, nukirto šermukšni, bet vėliau apkasęs, dabar gi išaugo kitas. Sulyg padavimo, po pušė buk tai palaidoti 4 broliai ir sesuo. Vokiečių okupacijos laikuose šią pušį atvažiuodavo pažūrēt daug vokiečių, net augštesniųjų, karininkų, fotografavo, ir tt.—L.Ž.

Vagys ir užpuolikai.

Vabalninkas. Birželio 27 dieną milicininkas J. Zaleckis, kilęs iš Saločių valsčiaus, Brenčų kaimo, išvyko tarnybos reikalais į apskritį. Tę pačią dieną pavakareje bejojant K. kaimo gale jį užpuolė "samagončiai ir bolševikų raugo žmonės, neva keršindami už mokesnių ir pabaudų rinkimą, nuginklavo, atėmė visus dokumentus ir žiauriai sukapojo galvą, veidą, viena akis, visai išmušta ir visą sumuštą paliko be sąmonės. Dabar Biržų ligonbuty jį guli jau 5 diena, tačiau sveikata nepagerėjo: ir maža viltis, kad pasveiktų.

Kaltininkai keturi, areštuoti ir pasodinti kalėjime. Prieš porą savaičių vietinė milicija sugavo visiems šioran aplinkinėje žinoma vagi Joną Vaznį. Sulaikytasis buvo pasodintas milicijos arešto namuose. Čia milicininkas J. nugirdo Vaznį kalbėjusį su savo draugu Jonukku, apie padarytus vagystės įvykius, ir pastebė-

jes, kad milicininkas išgirdo judviejų kalbą, iš kurios paaiškėjo tikras kaltininkas, ir kad neišduotų kitų draugų, Vaznys likęs vienas atskirame arešto namų kambaryj persipjovė sau gerklę. Nugabentas į Biržų ligonbutį girdēt išgysias. Apžiūrėjus, pasipjovusio kambaryj rasta skustuvos, o šale jo gabalas duonos, kurioj buvus įdėta skustuvo žymė.—L.

Žuvo "galiunas."

Zapyškis. Birželio 18 d. tapo palaidotas "galingasis" Zapyškio apylinkės "karalius" A. Lavininkaitis. Jis 1919 m. pabėgęs iš kariuomenės susidėjo su tokiu pat "draugu" Christostomu Samolevičium ir vaikščiojo po miškus, atimdami iš praeivių pinigų. Abudu apsiginklavę nuo galvos iki kojų geriausias sistemos, 25 sovinių šautuvais, parabeliais, mautzeriais ir granatomis. Milicijai rašinėdavo pašiepimo laiškus, kad nemėgintų jų paimt. Jų nepaklausiusį drasų milicininką Maskvytį miške nušovė. Rodydami savo galingumą, jie atėdavo į dirbtuvę "Ezerėlį" liepdavo sustabdyt mašinas, o darbininkams pasilsėt. Jei miško sargai kam už vagystę sustatydavo protokolą, tai tik jiems pasiskusk. Tuoj jie iškeldavo sargą iš vietos, o po kiek laiko liepdavo grįžt, arba atimdinėdavo numeratorius, nuginkludavo, išakydami, kad žmonių nevargintų. Ir jau kai kurie miško vagiliai pradėjo Lavininkaičių eigulius baidyt. Net ir jo sesuo su pasididžiavimu sakydavo: "Na, na, kai pasakysiu Antanui, tai žinok, kas tau bus". Ir štai tas Zapyškio valsčiaus ir apylinkės "galingotas" prieš keliatą dienų tapo pašautas vieno eigulio, kurį jau trenas žmogus pasakoja, nukirto šermukšni, bet vėliau apkasęs, dabar gi išaugo kitas. Sulyg padavimo, po pušė buk tai palaidoti 4 broliai ir sesuo. Vokiečių okupacijos laikuose šią pušį atvažiuodavo pažūrēt daug vokiečių, net augštesniųjų, karininkų, fotografavo, ir tt.—L.Ž.

Idomi paroda.

Vilnius. Paskutinės trys savaitės buvo atdara žydų mokyklų mokinių darbų paroda. Parodoj dalyvavo 27 įstaigos, tame skaičiuje vaikų darželiai, 14 pradedamųjų mokyklų Vilniaus miesto ir rapielinkių, 3 gimnazijos, mokytojų sąjunga. Parodoj buvo tokių skyrių: 1) vaikų darželiai; 2) pirmieji metai pradedamoj mokykloj; 3) antrieji metai pradedamoj mokykloj ir toliau bendrai visų įstaigų; 4) rankų darbėliai; 5) pašyba, lipyba, karpymai; 6) geografiija, gamta; 7) fizika ir matematika, 8) istorija ir žydų kalba; 9) poloništika, 10) sveikata, 11) vaikų teatras. Parodoj išstatyta mokinių darbėliai einant mokymo dalykų kursą; iliustracijos, savarankus darbėliai, sąsiuviniai diagramos. Diagramų buvo ir mokytojų darbo. Iš parodos aiškiai matyt žydų mokyklos stovis, mokinių gabumai, mokinių tėvų padėtis visuomenėj, mokinių sveikatos stovis, liguistumas, mokytojų cenzas, sudėtis.

Parodoj dalyvavo tik žydų mokyklos, kuriose dėstomoji kalba žydų (naujoji, ne hebrajų) kalba. Įstabų, kad rankų darbėlių skyrius nepalyginamai menkesnis, negu lietuvių Vytauto D. gimnazijos šiūmetinėj parodoj. Kiti skyriai, žinoma, buvo gana turtingi, ir daug ko galima pasimokyt.—Liet. Ryt.

ŠVENTĖ ANT RAMBYNO

Rambynas!... Šis skambus vardas plačiai Lietuvoje žinomas, dažnai jis minimas mūsų dainose. Rambynas tai gražus kalnas. Mažojeje Lietuvoje ant Nemuno kranto. Šioje šventovės mums vietoje kasmet per Jonines, mūsų Mažosios Lietuvos brolių rengiamos tradicinės šventės. Kasmet čia suplaukia tukstančiai mūsų žmonių. Čia jie pasisemia dvasios stiprybių, pasidžiaugia atliktais darbais.

Ir štai šimt ta tradicinė šventė ant žaliuojančio Rambyno buvo nepaprasta. Todėl nepaprasta, kad ji buvo pirmutinė po išvadavimo Mažosios Lietuvos dalies iš svetimųjų pavergimo. Kad ir buvo aptraukti debsiais dangaus skliautai, kad ir nustavo vėjas, tačiau Birželio 24 d. į Rambyną su-

plaukė, susirinko tukstančiai lietuviškai plakiančių širdžių iš visų Lietuvos krštų kraštelių dar neatvadotos mažosios Lietuvos dalies—iš anapus Nemuno, jo pietinės pusės.

Visų upas buvo pakilęs. Joninių tradicinė šventė prasidėjo pusiati pirmos tikybinėmis iškilėmis: Iškilnių vadovu buvo "Sandėros" draugijos pirmininkas Gaigalaitis. Buvo pagiedota tam tikra giesmė, kurios žodžiai žavėt žavėjo susirinkusius. Pagiedojus, Gaigalaitis pasakė tinkamą tai dienai, tai šventei pamokslą, nurodydamas, priminęs Jonno Krykštitojo darbus, komusų tauta turi siekt. Kvietė eit tokiais keliais, kurie siektų to, kas yra geresnio, augštesnio, šventesnio...

Dar pageidodys vieną giesmę, tikybinės iškilmės buvo užbaigtos ir, po pusvalandžio, prasidėjo tautiška iškilnių dalis. Kalne buvo sustatytos ratu keturios vėliavos: Didžiosios Lietuvos, Mažosios Lietuvos, Šaulių—su obalsiu "Laisvę pažinę—jungo nevilksim" ir latvių tautos. Aplinkui tą ratą susirinko žmonės, kurie, 3 pėst. Ž. K. Butegedžio pulko orkestrui užgriežus himnų, kepurės nusiēmę balsu kartoj o himno žodžius.

Po to Vydunas, aukščiaupalypėjęs, pasakė susirinkusiems prakalbą.

Vydunas sakė: Jau 20 metai kaip aš čionai, ant Rambyno, kasmet kalbu. Čia, šioje šventėje, susirenkame mes, kad jaustume tą šventą jausmą, kad pasišvestume tam, kas mums augšta ir kad atsimintume savo mūsų. Prieš karę mažiau mūsų čia susirinkdavo ir retai vienas kitas lietuvis iš Didžiosios Lietuvos atsilankydavo. Po užpernai ir pėrnai, čia ir jų jau daugiau buvo atkeliavusių ir mes jau esame girdėję jų horus. Štai ir šitą (šaulių) vėliavą pernai iš jų gavome. Dabar, šiadien, yra visai kitaip: Rambynas ne svetimųjų rankose, jis sugrįžo vėl Lietuvai! Šios šventovės medžiai šlama mums senovės garsus apie Tėvynės praeitį... Ją atsimint tai viena šios šventės prasmė. Kita prasmė, tai atsimint, kad mes tą praeitį turime savyje, savo gyslose, savo kraujuje. Tos gyslos, tas kraujas yra lietuviški; juose glūdi visa mūsų tėvų, mūsų tautos praeitis...

Vydunui pabaigus kalbēt iš visų susirinkusių krutinių iškilo galingi žodžiai: "Lietuva Tėvynė mūsų". Po to buvo bendrai visų horų padainuota, Vydunui diriguojant, jo sueiliuotos eilės "Prašvito aušra".

Toliau kalbėjo Braks, primindamas tuos karžygius, kurie guli Klaipeidos kapuose, padėję savo gyvastį už Tėvynės laisvę.

Pagaliau pasirodė ir senoji Rambyno gyventojas Martynas Jankus, kurs šaulių vardu pasveikino susirinkusius. "Laisvę įgijome per aukas, per kovas. Dar yra neišvadotų mūsų tautos kraštų, dar Vilnius lenkų—plėšikų nugauso. Turime būt pasiryžę. Todėl spėskimės į šaulių būrius, stip-

rinkime Šaulių Sąjungą. O ypač, tai turi daryt Lietuvos jaunimas". Pasipylė karšti pritariai, o horai užtraukė Mairomio "Užtrauksim naują giesmę broliai".

Po to, padainavus tilžiškių horui dar kelias dainas, iškilmės, palikusios žmonėse giliausią įspūdį, tuo ir pasibaigė—"T."

BROOKLYN, N. Y.

Rezoliucija pertraukimui santikių su klerikalais.

Tautininkų-sandariečių veikėjų sukviestoje konferencijoje, Birželio 28 d., 1923 m., Lietuvių Amerikos Piliėčių Kliube, 803 Driggs Avenue, Brooklyn, N. Y., plačiai apkalbėjus klerikalų pradėtą ardyimo darbą, Lietuvos Kraštų Vadavimo Komiteto, vienbalsiai išnešta sekanti rezoliucija:

1. Tautininkai-sandariečiai, su pagelba tautiškių pašelpinių draugijų, jau buvo sutvėrę Lietuvos Kraštų Vadavimo Komitetą Vasario 11 d., 1923 m. (žr. "Vienybės" num. 13), prie kurio paskui prikviēt klerikalus draugėn per jų konferenciją Kovo 11 d., kur klerikalai priēmė šio komiteto vardą.

2. Klerikalų sriovės vadai sauvailiškai permainė šio komiteto vardą ant "Lietuvos Pakraščių Vadavimo Komiteto", kuris vardas jau duoda suprast, jogei Vilniaus krašto klerikalai nenorės vaduot, bet tik kokius tai "pakraščius".

3. Sandariečiams pareikalavus šitą vardą atitaisyt, klerikalai nors kalte prisipažino, bet vistiek išsikolijai ir melagingai savo kalte vėl suvertė ant sandariečių, sakydami, buk "Širvydas reikalavęs juos, t. y. klerikalus, tokį klastingą darbą padaryt" (žr. "Garso" num. 24).

4. Pradėjo sistematišką melų, šmeižimų ir koliojimosi kampaniją per "Garso" ir "Darbininką" prieš tautininkus-sandariečius dar vos tik Lietuvos Kraštų Vadavimo Kom. susitvėrus.

5. Šio komiteto pirmininką A. Mikalauską, kuris nuo tautininkų-sandariečių buvo įjęs komitetan, pradėjo sistematiškai koliot ir diskredituot patsai to komiteto sekretorius, J. Mačiūlis.

6. "Garsas" num. 23 savo valia paskelbė, jogei A. Mikalauskas jau nesąs šio komiteto pirmininku, kuomet jis išvažiavo laikinai Lietuvon, nors jisai pirmininku yra ir tik jo vieton tautininkų-sandariečių sriovė pagal susitarimo su klerikalais, buvo pastačiusi jo pavaduotoją J. O. Širvydą.

7. Per savo nešvarų elgimąsi konferencijose prieš visus tautininkus, klerikalai atbaidė visas tautiškas pašelpines draugijas, kurios savo atstovus iš konferencijų pradėjo atšaukinēt viena po kitos.

8. Pasilikę konferencijoje didžiūma klerikalai pradėjo rašinėti "protestus" prieš L. K. V. K-to narius, butent prieš pirmininką A. Mikalauską, nelaukdami jo sugrįžtant iš Lietuvos, nepažeidami šito klausimo pačiame komitete.

9. Iš paviršiaus neva dirbdami bendrai, užpakaliniais keliais rengia savo federacijos vaju irgi tiems patiems reikalams, tik per Tautos Fondą, kuris, kaip jau visuomenei žinoma, prigavinu būdu tiek daug pinigų ištraukė iš Amerikos lietuvių buk tai Lietuvos gelbėjimui ir klerikalų politikai suakivojo.

10. Atmetė tautininkų-sandariečių reikalavimą, kad pusė aukų Brooklyne renkamu politikos reikalams, būtų skiriama Lietuvos kraštams vaduot.

11. Melagingu būdu įsilė Lietuvos Kraštų Vadavimo Komitetui priimt savo nubankrutytą "direktoriatą", kuriame esą dar likusių pinigų, bet pasirodė, kad esama dar 500 doliarų skolų Lietuvos Misiškai.

12. Klerikalai apgaulingu būdu nori rinkt pinigus iš Amerikos lietuvių vardu Lietuvos Kraštų Vadavimo Komiteto ir tais pinigais savo nubankrutyto direktoriato skolas mokēt.

Taigi matosi, kad klerikalai nuo pat pradžių, kuomet mes juos priēmėn į musų sutvertą Lietuvos Kraštų Vadavimo Komitetą, praktikavo šmeižimus, koliones, melus ir prigavystes. Aišku darosi, kad su tokiais nešvaraus elgesio žmonėmis bendras darbas nėra galimas, nes jie tik musų energiją ir gerus norus aikvoja, o užpakalyje visuomet turi mintyje ne Lietuvą, tik savo partiją.

Todėl nutarta: Iš busiančių konferencijų su klerikalais atšaukt vidurinės sriovės arba tautininkų-sandariečių delegatus ir pertraukt su klerikalais visoki bendrą darbą ant visados.

Apie tai plačiai pranešt spaudoj ir visoms Brooklyno, New Yorko draugijoms, kuopoms ir visuomenei.

Konferencijos išrinktoji komisija: M. L. Vasil, Joseph Rugis, C. A. Masaitis, A. Kondrotas.

Sulyg vėliausių žinių, visame pasaulyje dirbamos žemės yra 29,000,000 keturkampių mylių; dirvonų visame pasaulyje yra 14,000,000 keturkampių mylių; tyry 4,861,000 k.m. žemgalių aplinkėse tyry yra 6,870,000 km.

Metuose 1922 į New Yorko prielauką atplaukė ir išplaukė 4,828 svetimų valstybių laivai.

Naujausias Suvienytų Valstijų kanuolės gali mešt šuvius už 30 mylių. Tokio šuvio išmetimui reikia pistano eksplozijos laukt vieną minutą.

Į Patentų biurą Suvienytose Valstijose kas septynios minutos ateina raportas naujo išradimo.

Vakariniame krašte Nicaragua gyvena indjonai, kurie moka iš žolės nuvyt virvę, kuri išrodo kaip šilkinė.

Naujausiu išradimu šiadien yra gūminė lentelė prieš skalbimo. Ji naudingesnė už stiklines ar geležines tuom, kad neplėšia taip drabužių.

PO MEDŽIU

Maonus broliai ir sesers! Labai man malonu čia regėti prieš save būrelį mūsų brolių, tad yra miela tart kelis žodžius, nes matosi, kad yra kam paklausti, yra žmonių, kurie nori šį ir tą išgirst.

Neseniai mes džiaugėmės pavasarį, dabar turime vasarą, ir kaip nė ne apsižiūrėsim, kad jau ir vėl ruduo, ir vėl ta nelaboji žiema. O čia net iš anksto jos baisu, nes anglių iš kalno jau nėra. Na tiek to.

Dabar vasarą yra rengiama labai daug įvairių išvažiavimų. Laimingi tie, kurie gali dalyvauti išvažiavimuose, juk reikia atsikvėpti tyru oru, kad iškvėpuot tas dulkes, kurias reikia sugerti fabrike per savaitę. Nekartą ir aš nuvykstu į tuos išvažiavimus. Matau aiškiai, kad tie išvažiavimai verti. Viskas dabar progresuoja, tad progresuoja ir lietuviški išvažiavimai, tik labai gaila, kad jie progresuoja į kitą pusę. Kas vasara jie vis vien ar du žingsniu jau stovi atgal.

Prieš kelis metus pas mus išvažiavimai budavo kitoki. Tada budavo susirinkęs jaunimas gieda, žaidžia įvairius žaislus, gi senesnieji susėdę sau klausosi, žiūri ir džiaugiasi jaunimo besilinksmimui. Ir taip praleisdavo išvažiavimo dieną ir visi linksmi grįždavo namo. Tada žmonės važiuodavo išvažiavimams, kad susipažint vienam su kitu, kad pamatytų savo senus pažįstamus. Toki tad išvažiavimai buvo kiekvienam malonūs, nes jie buvo rengiami netiek pasipelnymui, kiek žmonėms smagumo suteikimui, ir toki tad išvažiavimai rengėjams budavo gerai apgarsinimais, nes kiekvienas tokius išvažiavimus atmindavo ir girdavo jų rengėjus. Jeigu jaunimo kokia draugijėlė surengdavo savo išvažiavimą, skubinosi į jį visi, seni ir jauni, kad pamatyt kaip jaunimas žaidžia ir išgirst kaip dainuoja. Direktorių budavo patrauks šmėčėlu per stygas, tai jaunimas jau ir stovi ratu apie direktorių, ir laukia kada direktorius palieps kokią dainą dainuoti.

Na, o ką turime pasakyti apie šiu laikų išvažiavimus? Ką turime pasakyti apie šiu dienų jaunimą? O, pasakyt turime labai daug, tik labai gaila, kad negalima pasakyt nieko gero! Šiadien tik blogo ir blogo iš

visų pusių, ir daugiau nieko. Jeigu jaunimo draugija surengė išvažiavimą, tai išvažiavime paties jaunimo nėra, nes kaip tik koks ar kokia atvažiuo, taip ir dingo kaip komfaras be pipirų. O gal jūs žingėdaujate kur jie dingsta? O gi į krumus. Ten nereikia juos kviešti, ne prašyt, ten jie savo noru lenda ir sėdi iki vakarų, kol vuodai juos išbaido. O jeigu direktorius nori sudainuoti kokią dainelę, tai turi prašyt, ir tik tada mūsų jaunimas keliasi nuo žemės niurnėdamas, keliasi lyg šimto metų seneliai, stenedami ir zurzėdami, kam reikia čia dabar nuo žemės keltis. Bet ir tai dar ne viskas, nes pasidairęs pamatysi netoli, kur prie akmens prisiliejusių gražių mergelių, kurių pavadinus padainuot, pažiūrės į tave kreivomis akimis, surauks veidą kai devynias pėnyčias, ir skubinkis pasitraukt, jei nori išgirst nemandagų žodį, o jeigu jei dar prie jos sėdi koks vaikinai, tada buk tikras, kad nė su šake juos iš ten ne iškraptysi.

Tai mat kokius išvažiavimus šiadien mūsų jaunimas turi. O ko galima tikėtis ateityje? Kokios naudos iš tokių žmonių galima tikėtis? Tikėtis jau negalima nieko, tik reikia įieškot būdą ištraukimui šito jaunimo iš susnūdimo. Reikia neleist jam tiek daug miegot, nes gali užsimiegot mirtinai. Reikia pirmiausia surast priežastis to susnūdimo, to apsilėidimo ir nustojo gaminantinos gėdos prieš senesnius žmones, kurie atmindami praeitį, vieton pagyrimo, mūsų jaunimui meta panieką ir papeikimą.

Priežasties įieškot toli mums ne parsieis. Pasižiūrėję mes greitai pamatysime, kad tame visame yra kaltė tėvų, kurie yra atsakomybėje už savo vaikų nustumimą ir pasinėrimą tingėjimo ir apsilėidime. Tėvai savo vaikus leidžia pertoli ir jokių pasargų jiems neduoda. Žinoma, toki tėvai irgi išmano nedaugiau už savo apsilėidusius vaikus.

Pažvelgsime dabar kaip šia vasarą yra praleidžiama išvažiavimai. Štai turime vieną paveikslą atvaizdinantį kaip mūsų žmonės apsieina. Pulkai eina šian ir ten, o vis tai į išvažiavimus. Keliauja jie taip kaip į atlaidus trims dienoms. Prisikrovę krepšius netik maistu, val-

gomais daiktai, bet ir degtine. Toki žmonės kaip tik atkeliauja į išvažiavimo vietą, jie tuojau ir leidžiasi į krumus įieškot patogios vietos tuštinimui. Na, ir kelia ten orgijas iki sutemų. Jaunuoliai matydami taip elgiantės senesnius, ir jie nekitaip elgiasi. Ir nesuprantama, kam tuos krepšius reikia neštis į išvažiavimus, juk galima namie pavalygt, o jei norima biskuti užvalgyt, tai juk ant vietos, išvažiavime galima gaut už kelis skatikus, kuriais galima sušėlt ir draugiją, rengusią išvažiavimą. Tai peiktinas ir visai nereikalingas tas krepšių valkiojimas po krumus ir davimas pavyzdžių jauniems, kurie paskui irgi tokias madas imama vaikyt. Kitaip elgiantės, pasirodo, kad žmonės nuo progros eina atgal, arba regresuoja.

Taigi šiadieniniai išvažiavimai daro labai nemalonų įspūdį. Bet į tai nekrepšiamas daug atydos. Tas viskas galima pataisyti, nes dar ne pervėlu. Tik vargas, kad tie, kurie gali tai pataisyti, nepaiso tos savo užduoties, bet bėgioja vienas nuo kito ir vienas kitą tik apkalba ir apart doliaro nieko kiltesnio nemato. O tai tas viskas dedasi todėl, kad išieivioj lietuviai nutolo nuo lietuvių, nuo savo tautos, ir vieton auklėtis, bręst, eina vis žemyn, tolyn, ir tokiu būdu pas mus vis vaidinasi visoki peiktinimai. Mūsų viengėčiai nė šio, nė to, pradėjo bėgiot paskui svetimitaučius, nesuprasdami kaip reikia jų nė kalbos, nė papročių. Na ir taip svetimus besivaikydami pailsita, kad niekas iš jų ir neišieivina. Niekas nė laikraščiu savo kalboje neskaito, nes mat, jau amerikonas ir tai jau net gana daug mokintas, ir todėl tokio neapsisvarstymo ir klaidingo manymo, tankiai ryzga į akis kam nors, pasakojant tokius dalykus, kurių jis gerai nesupranta ir nepažįsta. Toki nuo savųjų bėgiojimai ir svetimųjų sekiojimai, kartais išeina netaip kaip reikia, ir duoda blogas pasekmes, bet jau tada pervėlu įieškot pagelbos.

Todėl, malonus broliai ir sesers, kiekvieno mūsų pareiga tokius žmones praserget į laiką, kad jie mums nežūtų, nes ir taip mūsų yra mažai.

Jonas Taugotas.

LIETUVIAI AMERIKOJ

SHENANDOAH, PA.

Shenandoaho lietuvių gyvenimas.

Daugel kartų tenka laikraščiuose matyti iš kitų lietuvių apgyventų kolonijų, įvairių žinių ir žinučių, bet iš mūsų kolonijos, tai yra iš Shenandoah lietuvių veikimo nieko nesimato; rėdosi, lyg čia lietuvių nėra.

O lietuvių čia yra gana daug, daugiau negu kitose lietuvių kolonijose (sulyg miesto didumo). Abelnai miestas turi gyventojų 26,000, o lietuvių tame priskaitoma 10,000, reiškia, daugiau negu trečdalis visų gyventojų. Taip sakant, čia yra tikra Lietuva.

Yra daug ir svetimitaučių kurie kalba lietuvių kalba ir tai kalba neblogai, vargiai iš kalbos būtų galima atskirti lietuvių nuo svetimitaučio, kalbančio lietuviškai. Lietuviškai čia kalba sirijonai, arabai, italai, greikai, vokiečiai, airiai, anglai ir kiti. Taip sakant, rasime čia visokių tautų, kurios moka lietuviškai kalbėt.

Lietuvių sostapilis.

Daug tenka girdėt kalbant ir matyt rašant, kad Shenandoah yra lietuvių sostapilis, kadangi čia lietuvių nuo senų laikų apsigyvenę. Sulyg žmonių kalbu, lietuviai čia gyvena nuo 50 metų. Užtaigi kartais ir yra vadinama čia lietuvių sostapilis. Bet viską kruvon suėmus ir viskam ant vietos prisiklausius, noroms nenoroms, reikia pasakyt, kad Shenandoaho lietuviams šis vardas netinka, nes jų veikimas visai yra miręs, o su tuom, galima sakyti, mirus ir lietuviystė. Ir jeigu mes paklaustumė Shenandoaho lietuvių, ką jie yra gero nuveikę lietuviystės labui per tą pusę šimto metų, be abejonės jie neturėtų ką atsakyt, nes žodžiu sakant, neturi kuom pasigirti prieš kitas lietuvių kolonijas, kad ir daug mažesnes, kurios visgi turi ką nors naudingo nuveikę visuomenei. Čia-gi, apart bažnytės nieko daugiau lietuviai neturi; nė salės, nė knygyno, nė kitos kokios įstaigos, kuri žmonėms reikalinga. Tai toks yra Shenandoaho lietuvių "progresas" per pusę šimtmečio.

Veikia peiktinus darbus.

Bet ant blogųjų pusių, tai mūsų kolonijos lietuviai tikri "karžygiai". Nors ir labai nemalonu yra rašyt apie peiktinumus ir peiktinus pasielgimus pas savo brolius lietuvius, vienok reikia skaitytis su teisybe, ir reikia pasakyt tiesą, kas yra gero ir kas blogo, bet gaila, kad gero čia ir su žiburiu nerasi. Bet nelemtų darbų yra eibės, kaip girtuokliavimai, paleistuvystės, nešvarios kalbos, tai užima pirmą vietą. Girtuokliavija seni, viduramžiai, jauni ir net maži, moters ir vyrai, kartu, visi. Varymas "naminės" beveik kiekvienoj grincioj randasi. O iš to paskui vis-

ko randasi: peštynės, sauzudystos ir tam panašūs atsikimū netruksta, nes jau čia yra pasikorės. Ne vienas yra ir staiga miręs. Tai vis "mėnulio šviesos" aukos.

Neskaito laikraščius.

Tai štai kuom mūsų "sostapilis" atsižymėjęs. Bet apšvietos, kultūros veikimas, yra galutinai numiręs. Laikraščius mažai kas skaito. Žinoma, kartais gal ir turis kuris užsirašęs. Berods, kuris priguli prie SLA, tai gauna organą. Bet ar skaito? Vargiai, nes šiu žodžių rašytojas yra girdėjęs ne nuo vieno sakant: "Pareina pasmus "Tevynė" ir "Garsas", nes priguliu prie susivienijimo, bet mes jų neskaitym (tą ištaria su dideliu pasididžiuavimu, kad neskaityt), nes ką ten juose rasi gero. O ant galo, ar iš skaitymo duoną valgysi? O vėl ir česo nėra kada skaityt". (Žinoma, kad ne, nes reikia stovėt prie "švento stalo" ir skaityt rudžio, ar mėnulio šviesos lašus).

Tai tokios kalbos girdisi nuo daugelio lietuvių. Žinoma, yra ir gerų žmonių, bet labai labai mažai, kurie mėgstą apšvietą ir kultūrą, bet jiems sunku ką nors gero pradėt veikt, kuomet didžiūma juos pašėpia ir trukdo jų gerus norus ir darbus, kuriuos jie nori veikt.

Dailos dragijos—horai.

Tai toks jau viduramžių įpratinas viešpatavimą mūsų "sostapilyj". Snaudžia visi letargo miegu seni, snaudžia ir jaunimas, nes nesiranda jokios draugijos, kuri užsimektų kultūrišku veikimu ir lavinimu jaunimo, ypač dailoje. Rods, yra čia neva susiorganizavus draugija —horas "Aidas", bet kuomet jis yra po direktyva Maskvos ir jai veikia, tai ją nėra ką ir minėt, nes ji lietuviams svetima.

Pirmiaus buvo susiorganizavus ir kita draugija "Varpas", prie kurio priklausė visas jaunimas, tikras, lietuviškas. Bet mažai kuom atsižymėjo, nes vos 2 veikalai pastatęs, mirė. Mirimo priežastis, kaip jau pirmiau sakyta, netikė aplinkybės. Ir kol čia žmonės, kaip jauni taip ir seni, atsilikę nuo progros, tol ir veikt ką nors naudingo, nėra galima, nes su mažai pažįstanciais pažangą, kągi veiks? Jiem viskas juk atrodo atbulai!

Amžių belaisvis.

BUTTE, MONT.

Aplinkės ir reginiai.

Tai yra vakarų šalis. Butte miestas yra garsus visame pasaulyje kaip turtingiausias miestas žalvario ir vario kasyklomis, kur kasama taipgi sidabras ir zinkas. Čia yra tik vieno vario 50 didelių kasyklų. Daugelis kasyklų yra labai gilių, net iki 4000 pėdų. Čia daug nepratusių darbininkų žuva dėl karščio.

Butte miestelis yra neperdidelis, gyventojų turi 41,611. Tai didžiausias mies-

Kaip alkani vilkai.

Dar ką tik buvo toki laikai— Kad žmonės kaip alkani vilkai, Su ginklu rankoj viską blaškė, Kirto, griovė, degino—draskė!

Jie žemę, paplūkdė kraujuose, Net vietos stokavo kapuose!... Su žemėms maišė negyvuosius, Skurdžius, prakeiktus ir šventuosius...

Saulė, mėno ir žydras dangus, Matė tautų skaudžiausius vargus; Tukstantis, rjis šimtai ir viena— Tai buvo baisi teismo diena...

Bet teismas liko apeliuotas, Į veidmainių rankas įduotas; Jie žiaurys ir širdys jų kietos, Pas juos teisybei nėra vietos...

Jie, mūsų tautai žaizdas teikia, Plėsdami širdį kitiems peikia, Pats tiesas žmonijos sumnyę, Tyko praryt ir mūsų Tėvynę!... 21—11—20.

J. Svyrunėlis.

CHICAGO, ILL.

Įvairios žinios.

Vasara čia šiuosmet pusėtinai šilta, lietas mažai. Viešint šiltam orui, lietuvių tarpe veikimas gludi, apart išvažiavimų šventadieniais į užmiestį. Bet kultūriška "Birutės" draugija jau pradeda ruoštis prie žiemos sezono ir jau pradėjo rengtis statyt scenoje "Sylvia" ir "Sokoladinių kareivių" operetes. Čion susiburęs jaunimas, nenulstan darbuojasi dailos srityje, Birutės horas yra pasizymėjęs kada čion vedė p. St. Šimkus, dabar taipgi turi Energišką vedėją p. A. P. Kvederą.

Biskis apie "Telegramą."

Neseniai p. S. K. Grišius, per "Vienybę", "Dirvą" ir "Am. Lietuvį" skleidžia žinias, ir agituoja "Telegramą", kuris laikraštis čia seniai pradėjo išieidinėti kas savaitę, kurį leidžia tulas Vilovičius ir redaguoja p. J. Laukis. Minėtas p. S. K. Grišius labai džiaugėsi, kad buk "Telegrama" rengiasi nuo naujų metų leist kasdien, isto buk pas žmones yra didelis džiaugsmas, kad Chicagoj vėla susilauksim tautiško dienraščio.

Žinoma, būtų naudinga ir reikalinga tokis laikraštis chicagiečiams sulaukt, tik dėja, labai abejotina, kad iš tų šiaudų būtų grūdų... Iš rimtesnių tautiečių nieko panašaus čia nemato, kad "Telegrama" leidėjams būtų galima pasitikėt iki tiek, jog jie istiesų ruošiasi su gryna širdžia prie to didelio darbo kaip išieidimas dienraščio. Visuomenei p. Vilovičius visai nėra žinomas, jis "Telegramai" pradėjo leist neperiodiškai, mažučio formato, dalino prie bažnyčių dykai dėl savo reklamos, vėliaus pradėjo leist savaitraščiu, už \$1. metinės prenumeratos. Mes žinome, kad tokia žema prenumerata laikraštis negali išsilaukyt, tai tik rinkimas adresų ir pardavinėjimas šėrų, o paskui kaip Dievas davė, nes savo nė spaustuvės neturi, laikraštį vienoj spaustuvėj sustato, o antroj spaudina ant kontrakt.

Lai žodis stojasi kunu, chicagiečiams reiktų kitos pakraipos laikraščio, tik jau tiek čia visokių meklersėjų pergyvenę, kad kartais ir šaltą košę noris pust, vis rodosi karšta. Vaidyla.

tas Montana valstijoj. Gyvena čia daugiausia finai, yra ir lietuvių kelios šeimynos. Man gyvenant buvo 6 šeimynos ir 15 pavienių. Yra ir tautiška draugija, SLA. kuopa (numerj ne atmenu). Kiti lietuviai yra pakrikę po visą valstiją, po mažai. Didžiausia po Butte lietuvių antra kolonija yra Red Lodge, kur jų gyvena irgi apie 6 šeimynos ir 9 pavieniai. Ir čia yra SLA. kuopa. Red Lodge yra anglių kasyklos. Gyventojų yra 4,515.

Montana valstijoj yra ke liatas lietuvių ukininkų. Kiek man teko sužinot, lietuviškų ukininkų visoj valstijoj yra 13, išsimėtę po visą valstiją.

Šis tas apie darbus.

Butte didžiausia išdirbystė yra tai vario kasyklos, kuriose daug darbininkų randa sau užsiėmimą. Likusi pramonės dalis tai anglių kasyklos, darbai prie geležinkelio ir kitokių. Butte yra vakarinėj dalyj valstijos, kur yra daug darbų ir giriose prie medžių kirtimo, lentų pjovimo ir ant ukių. Prie ukių darbų taipgi daug darbininkų randa sau pelną prie gyvulių auginimo arba ukės darbų.

Šis tas iš gamtos.

Montana valstija yra plotyje didelė, nes turi 146,997 keturkampių mylių. Rytinės dalies didelės lygumos su mažais kalneliais. Čia žemė daugiausia apgyventa ukininkais, kurie daugiausia užsiima gyvulių auginimu kaip tai avių, galvijų, o kur žemė derlingesnė, ten auginama javai.

Vakarinė valstijos dalis yra dideliais kalnais ir giriomis apklot. Aukščiausiu kalnu yra "Granite Park", augštumo 12,835 pėdų. Kalnai apsidengę daro dailų įspūdį, kuomet matosi iš girių išlindę savo viršūnėmis, sniegais ir ledais apsidengę, nes sniegas čia nė vasarą nenutirpsta, nes ant kalnų viršūnių žemė yra jau atšalus.

Į šiaurvakarius yra didelis parkas, vadinamas "National Park", kuris užima plotą žemės 1534 keturkampių mylių, kurios yra gražiai papuoštos kalnais, medžiais ir ežerais. Vasaros sezonu čia privažiuoja daug turistų žmonių, praleist vasaros šiltasias dienas.

Tai tiek šiuomkart apie vakarines valstijas.

M. P. Lietuvos sunus.

APIE IVAIRIUS DAIKTUS

KAS BUVO ŽINOMA SE-NUOSE AMŽIUOSE.

Išimant elektrą ir eksplo-duojančią medegą, visas mokslo išradimas jau buvo žmonėms žinomas senuose amžiuose. Garo jėga taipgi buvo žinoma, kurį sako vartota prie piramidų, kurių mės šiadien nežinome, pasidirbimo. Antrame amžiuje po Kristui, Hero iš Aleksandrijos padirbo mašiną, kurią galima pavadinti garine turbina. Angliai buvo naudojami nuo seniai Hinijoj, gilumoju Ruhro ir Anglijoj, ir kai kuriose vietose prie viduržeminių jurių.

Kaslink elektros, tai ji buvo ore gerai žinoma egiptionams ir žydams, ties egiptionai išradę, perkūnsargius. Kiek surandama iškasuose, visur, Egipte prieš šventynių stovėjo augšti bokštai, ant kurių viršūnių buvo virbalai, užbaigti varu. Tam pačiam tikslui buvo statomi augšti bronziniai stulpai pavidale lelijos. Toks stulpas buvo medinėje Salemono šventynėje. Toki stulpai buvo statomi ir lauke, paskui nuo vieno iki kitam ėjo rėžiniai, sugaudymui oro elektros.

Garsusis Salemonas buvo aprūpinęs Jaruzolimą vandentraukiais. Iš visų aplinkinių ežerų ir upelių, tuneliais ėjo vandentraukiai, vesdami vandenį į Jaruzolimą. Karalius Hisk (727—669 m. prieš Kristų) įtaisė kitą vandentraukį, kuris ėjo 533 metrų tuneliu. Kanalizacija Jaruzolime užvesta dar Dovydo laikais (1055 m. prieš Kristų) ir atskiri kanalai vedė vandenį ir atmatas. Bet žydai nebuvo pirmtiniai vandentraukių įtaisytojai. Dar prieš juos, asirai taisė vandentraukius net iki 45 kilometrų. Seniausiai vandentraukiai buvo pas grekus, karaliaus Mikene pilije. Buvo taipgi gražus vandentraukis ir Pergamone.

Rymionų laikais buvo išrasta šildymo budas, vedant šilumą dūdomis ir kanalais iš rezervoro, kuris buvo po grindimis...

Rymionai taipgi pradėjo naudoti stiklinius langus, nors stiklas buvo išrastas jau seniau.

Silko išdirbimas buvo gerai žinomas Egipte, Mikene ir Kretoje. Puodų išdirbimas buvo tai seniausias egiptionų amatas. Popiera ir šilkas, tai išradimas hinų, o bovelna auginta ir austa Egipte ir Mezopotamijoj. Tėpliojimui dažai buvo išrasta egiptionų, vėliaus grekai jų daug dirbo; iš Grekijos dažai persikėlė į Kretą, iš kur gavosi į Italiją. Sakai tais laikais naudota pridavimui vynu spalvos. Dionisos ant galo savo lazdelės, turi kaklelį, kas pas Tacitą reiškia alų, o pas Homerą medus, kaip gėrimas. Muilą rymionai naudojo plaukų dažymui. Soda ir patašas jau žydams buvo žinomas.

Tiltai ir architektura senovėje galėję lygintis su šių dienų architektura. Nabuhadnezar išstatė tiltą Babilonijoj prie Eurofrato, per 900 metrų ilgio. Tiltas buvo subudavotas iš medinių balčių ir buvo naudojamas per šimtą metų. Jis buvo nutiestas per 100 akmeninių stulpų. Rymionai pastatė daugybę akmeninių stulpų, kurių tuli dar ir šiadien stovi. Babilonai pažinojo cymen-tą.

Taigi suteikiama garbė XX amžiui, kaip matoma, visai nereikalinga, nes visas tas, kuom didžiuojasi šio amžiaus mokslo žmonės, jau seniai buvo sutverta.

KAS YRA TIE BILIJONAI, TRILIJONAI IR T.T.

Šitokios skaitlynės prieš pasulinę karę, labai mažai kam buvo žinomos, gi šiadien jos yra beveik mažmožiū, nes Rusijoj, Vokietijoj ir Lenkijoj kiekvienas tokiois skaitlynėmis skaito dienos uždarbį, gi Šiaurinėje Amerikoj jomis skaitoma svetimos skolos ir savos išlaidos. Matematiškai astronomijoj tokios skaitlynės nesivartoja ir todėl ten ir vardai jų neminima.

Bet jei čia einasi apie sužinimą bilijonų ir kitų didelių skaitlinių, tai turime pripažinti, kad tokios skaitlynės yra dviejų sistemų, kurių viena vadinasi francuziška, kita vokiška. Suv. Valstijos yra priėmusios francuzišką sistemą. Pirmas priklausė nou to, kad skaitymas mainosi kas trys nuliai pav. tukstantis, milijonas, milijardas, bilijonas, bilijardas ir taip panašiai.

Šitos sistemos laikosi vokiečiai ir anglai. Francuzai ir pietinės tautos irgi skaitymą maino kas trys nuliai, pav. tukstantis, milijonas, bilijonas, trilijonas ir tt. bet neskaito milijardų, bilijardų, trilijardų ir tt. Bet pažymėta skaitlynė reikš sulyg vokiškos sistemos 9 bilijonai, ir 870 milijardai. Čia reikia paminėti, kad francuzai kartą pasitraukia nuo savo sistemos darant išėmimą milijardui. Rusija gi savo skaitlynėse klysta, nes po milijardui tuojaus skaito trilijoną. Teisingai sakant, šitai skaitlynei nėra teisingos išėities.

KARLAI IR MILŽINAI.

Daugelis iš šiadieninių žmonių mano, kad mūsų pratėviai, kurie gyveno prieš tukstančius metų, su mumis palyginus buvo baisūs milžinai. Prie to linke ir kai kurie teologai, kurie pasiremami biblija ir žmonių pasakojimais, pilnai tiki buvus milžinai.

Tokios nuomonės vienok yra klaidingos. Iškasami lavonai nuo tukstančio metų aiškiai liudija tais laikais buvus žmones dar mažesniais negu kad šiadieniniai žmonės. Dar ir šiadien Afrikoj yra murinai, kurių ugis siekia augščiau mieras, o kiti vėl labai maži, vadinami karlais, milžinų visgi nėra tokių apie kokius yra kalbama.

Mažiausis karlas pėdos didumo.

Toki žmonės milžinai kaip ir karlai, pasitaiko tarp įvairių žmonių, baltosios rasos. Didžiausiu milžinu yra šiadien vienas finas, gi mažiausiu karlu vienas arabas; pirmasis turi 8 pėdas ir 9 colius augščio, gi antrasis vos 25 colius.

Skirtumas žmonių didume yra pas visas tautas. Paprastą žmogaus didumą antropologai apskaito 5 pėdas ir 2 coliu. Nuo 5 pėdų ir 2 colių žmogus jau vadinamas iki 5 pėdų ir 7 colių skaitosi didelis, gi nuo 6 pėdų vadinamas jau milžinu. Iš kitos pusės, žmonės nepereinant augštume 4 pėdų ir 8 colių, skaitosi mažais, gi žemiau 4 pėdų vadinasi labai mažais. Karlais vadinasi visi tie, kurie nesiekia trijų pėdų augštyje. Mažieji žmonės arba karlai yra mažais nuo liug. Bet pasitaiko kartais, kad karlas yra normališka išvystęs ir pradeda didyn augt po 30 metų amžiaus. Garsiu buvo šiomu atveju vienas lenkas, vardu Borelowski, kuris iki 60 metų savo amžiaus buvo karlu, o nuo 60 metų paaugo kelis colius.

Mažiausiu karlu, koki istorija žino, buvo skotas, Gregorius Hudson, kurį buvoda duodama karalienei Marrijai pažaist; jis buvo paduodamas ant torielkos nuo saldžiųjų blynų. Buvo jis vos 9 colių dydžio, paskui po 30 metų pradėjo augt ir užaugo iki vienai pėdai.

Sveikų milžinų beveik nėra.

Kuomet karlų labai daug, tuom patim milžinų yra mažai. Kuomet jie yra nepaprastai dideli, ant savo veido jie neparodo fizinio tipo. Tankiausia jie yra laibi ir turinti vidurinius organus ne išsivysčiusius.

Rymo ciesorius Maksimilijonas buvo milžinu. Jis turėjo 7 pėdas ir 8 colius, o stiprumo tiek turėjo, kad arklį patkavą gniaužtė sulaužė. Tai buvo vienas iš nepaprastiausių milžinų. Milžinas anglas Tommi Payne dvidešimtis pirmuose metuose savo amžiaus, turėdamas 6 pėdas augščio galėjo ant pečių užsikelt su-rištą asilą. Milžinas vokie-tis Wilhelm Otte, dešimtuo-tis metuose savo amžiaus turėjo 6 pėdas ir 9 colius ir galėjo pakelt 90 svarų tris kartus iš eilės. Didžiausiu gyvenusiu žmonių buvo finas, Cajanus, 8 pėdų ir 9 colių. Po jo didžiausiu yra austras Winkel Meyer 8 pėdų ir 5 colių.

KUR MOTERS VARO VYRUS LOBIN.

Baptistų kunigas Jokubas Blanke, sugrįžęs iš misijos Kongo, daro užmetimus Belgijos valdžiai ir apgailauja, kad Versaliaus taikoje nebuvo pakeltas klausimas, kad tą provinciją atidavus Suvienytoms Valstijoms.

Belgai su vietiniais gyventojais apsieina galbut dukart žiauriau negu vokiečiai užėmė Belgiją. Kongo belgai naikina nuosavybę vietinių gyventojų be jokio pasigailėjimo, net žmones užmušinėdami, kurie nesten-

gia uždirbt tiek, kad galėtų sumokėt tiek, kiek Belgija reikalauja. Belgija elgiasi kitaip negu kitos valstybės, kurios turi čia kolonijas, išrenkant iš Kongo vieną doliarį, paliekant šaliai penkis centus, kuomet tokia Anglija savo kolonijoj iš kiekvieno uždirbto doliario palieka 90 centų. Belgija šią savo koloniją ne valdo nė savo, nė kolonijos gerovei, tik be-gėdiškai ją apiplėšia.

Konge kaip ir kitose Afrikos provincijose, didžiausiu žmogaus turtais yra tai kelios patogios pačios. Kuomet vyriškis užsidirba sau pinigų užtektinai, jis tada perka sau pačią, kuri paskui dirba kad išmaityt ir užlaikyt save ir jį, ir tada jis jau paliauja dirbęs. Po tulum laikui, kada pati uždirba užtektinai pinigų, už tuos jis perka kitą pačią ir tada jau dvi už jį dirba, kasmet padidindamos jo turta, už kurį jis perka daugiau pačių.

Moteris Konge per dieną uždirba tris misingines blekutes. Vidujinis gyventojų turtais yra tai didelės, kurių pundus vyriškiai ant šniuro susirišę nešiojasi po koklu, ir esant geram upui jie joms duodoja. Kiekviena didelė išduoda atskirą balsą, kuriais šaukiama pačios, kurioms paskirta didelės atskiras balsas. Kiekviena didelė reiskia atskirą pačią, ir todėl, kuris turi daugiau didelių, tas skaitosi turtingesnis. Turtingiausi gyventojai turi iki 150 pačių. Privertimui pildyt paliepiumus, vyriškiai ten turi specialius botagus, kuriais plaka neklausančią pačią.

Vyriškių žiaurumas.

Vyriškis, supykęs ant tiningės pačios, kuri tingi dirbt, padaro jai tam tikrą grabą, ir ant jo parvertęs ją muša kol užmuša mirtinai. Ant tokios scenos kartą netikėtai užėjo vienas misijonierius ir dainės piktam vyrui 30 šaukštų druskos, suminkštino jį ir tokiu būdu išgelbėjo moteries gyvybę. Antrą dieną jau trisdešimtis gyventojų turėjo pas grabą po vieną pačią, tikėdami tokiu būdu gaut kiekvienas po trisdešimt šaukštų druskos nuo misijonieriaus.

Klimatas Konge yra beveik visuomet vienodas, ir termometras beveik per celtus metus rodo 102 laipsnius karščio, tik kartais užėjus audrai nupuola iki 75 laipsnių. Moterų vienatinis drabužis, tai persijuosimas ryšiu iš medžių lapų. Gyvenimas Konge labai užvisai mažą primokėjimą, o maistą duoda medžiai, daugiausia bananai. Maitinantis medžių vaisiais, niekas nereikalauja jokių idų.

Šis—tas.

Pirmutinė moteris iš Japonijos buvo išsiųsta į užru-bežius mokintis 1866 metuose, prisirašė prie valstijos normaliosios mokyklos valstijoj Massachusetts.

Belgijos tiesos neleidžia moterims mokintis plaukų kirpimo, sukūnimo, nė spau-stuvės darbo.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS.

VĖL KLAIPĖDA GRIEBIA!

Mūsų valdžios delegacija ir Klaipėdos krašto gyventojų atstovai šiomis dienomis iškeliavo į Paryžių baigt derybas dėl Klaipėdos krašto.

Kas tos derybos, kam jos reikalingos ir kaip jos pasibaigs? Štai eilė klausimų, kurie kiekvienam sąmoningam šauliui, ir šiaip Lietuvos piliečiui, reikia neatidėliojant apsvarstyti.

Kad Klaipėdos kraštas nuo neatmenamų laikų yra lietuvių gyvenamas—visi žino. Klaipėdos lietuviškumas ir jos troškimas priklausyt nepriklausomai Lietuvos republikai jau seniai buvo aiškus ne tik mums, bet ir didžioms valstybėms. Todėl pasaulinei karei besibaigiant, kai buvo rašoma Versalyje taikos sutartis su vokiečiais, didžios valstybės privertė vokiečius atsižadėt Klaipėdos, kad ji galėtų grįžt Lietuvai.

Tiesa, tais laikais Lietuva buvo dar neatsistatčiusi. Silpną mūsų tėvynės kuną buvo apipuolę grobony, vokiečiai, bolševikai ir lenkai. Todėl buvo neaišku, ar pajiegs Lietuva šitiems plėšiams atsispirti, ar sugebės ji praskirti sau kelią į laisvą, nepriklausomą gyvenimą. Tokiai padėčiai esant, santarvininkai nutarė Klaipėdą kraštą pasilikti savo žinioje, kol Lietuvos likimas paaiškės. Šitas nutarimas jau ir tuomet buvo visai ne-teisingas ir didžiai žalingas tiek visai Lietuvai, tiek ir pačiam Klaipėdos kraštui, tačiau anuomet vis dėlto galėjo but šiaip taip pateisinamas.

Bet praėjo keleri metai. Lietuva milžiniškoms savo sunų pastangomis, nerėgėtu savo jaunos kariumenės narsumu ir didžiausiu visų piliečių pasiaukavimu, atsipy-rė galingiems priešiniams ir išlaikė savo nepriklausomybę. Pasaulio galiūnai priversti buvo pripažinti Lietuvos republiką de jure. Rodosi visos klytys

Redakcijos atsakymai.

D. Matulis. Tamistos rašto negalime perskaityt ir todėl nesuprantame apie ką kalbama. Malonėkit parašyt aiškiau.

Daržo gėlė. Eilės jum nesiseka rašyt, rašykite geriau proza. Eilių rašymui reikia ypatingo gabumo, tad ne visi jas gali rašyt.

Jonas Kumetis. Ačiū ir už antrą siuntinį raštų, su-naudosime prie progos. Tik butų pageidaujama, kad kitą kartą rašytumėt trumpiau, ar padalytumėt į skyrius.

F. Galminas. Saulę tems šiuosmet Rugsėjo dešimtą dieną. Neužmiršime paskelbt laikui prisiartinus.

K. M. S. Apie pasaulio pradžią niekas nežino, o tas kas yra apipasakojama, yra tik spėjimas.

K. Kubilaitis. Tamistos klausimas yra surištas su tikėjimo dogmomis, tad mums neparanku j tai kištis ir aiškint. Geriausia paklauskite savo kunigo.

sugražint Lietuvai Klaipėdos kraštą buvo pašalintos.

Tačiau santarvininkai vis tęsė, vis kažko lukuriavo. Veltui Klaipėdiečiai klabino visas pasaulio galiūnų duris, pranešdami, kad leistų jiems prie savo motinos Lietuvos prisiglaust. Pagaliaus paaiškėjo, kad francuzai ruošiasi šį kraštą pavest lenkams, nors nė vieno lenko tenai nėra. Truko klaipėdiškių kantrybė. Šių metų Sausio mėnesyje jie griebėsi ginklo. Išgujo iš savo krašto neprašytus globotojus francuzus ir paskelbė visam pasauliui, jog savo kraštą amžių-amžiams prijungia savo motinai Lietuvai.

Klaipėdiečių sukilimas buvo toks smarkus, o jų nusistatymas toks griežtas, kad didžioms valstybėms neliko kito kelio, kaip tik pripažinti, jog Klaipėdos kraštą jos gera valia atiduodančios Lietuvai. Rodosi tuo viskas turėjo ir pasibaigt. Bet kur tau?

Neilgai trukus lenkų prašomi santarvininkai kviečiasi mūsų valdžią į Paryžių susitart, kuriois išlygomis jie atiduoda Klaipėdą Lietuvai. Mūsų valdžios delegacija nuvažiuoja, pradeda derėtis ir kas pasirodo? Mums pasiulo tokias išlygas, kad jas priimdami turėtume netik Klaipėdą, bet ir Kauną pavest lenkų globai. Mūsų delegacija p. p. Galvanauku ir Jankumumi priešakyje energiška ir sumaniai gina Lietuvos reikalus. Atmeta visas Lietuvai žolin-gas išlygas ir įrodo, kiek tos išlygos yra neteisingos ir nepamatuotos. Nenoromis tenka nusileist ir visas Klaipėdos krašto likimas pradeda svirt gerojon pusėn.

Staiga derybos nutruko. Matyt mūsų priešininkai pabugo numatomo teisingo sprendimo. Derybos atidedamos neribotam laikui. Laukiama bene pasikeis Lietuvoje ministerių gabinetas. Gal susidarys vyriausybė ne tiek akyla. Rasi p. Galvanauko vietoje Lietuva atsiųs lėtesnį, nuolaidesnį ir bailesnį diplomata. Tuomet lengviau bus Lietuvai lenkišką kilpą užnert.

Dabar mūsų valdžia vėl pakviesta į Paryžių nutrauktųjų derybų baigt. Lenkai trokšte troško nesustikt daugiau su p. Galvanauku. Besiruošdami į šias derybas varė spaudoje smarkiausią agitaciją, norėdami įdiegt mums nepasitikėjimą atsakantiems mūsų politikams.

Girdi, Lietuvos vyriausybė jau pamačiusi, kad Lietuva tuomet bus laiminga, kai prisiglaust po Lenkijos sparnus. Netrukus, girdi, su Lietuva galėsime broliškai susitart. Tokiais rašinėjimais norėta įdiegt mums nepasitikėjimo savo politikos vyrais. Norėta, kad naują ministerių gabinetą sudarant, užrubežinius reikalus pavestume kitam. Bet republikos prezidentas vėl pakviestė p. Galvanauką valdžiai vadovaut, o šis, prieš išvažiuosiant į Paryžių, paskelbė seimo naujo ministerių

gabineto deklaraciją ir aiškiai pažymėjo, kad užrube-žių politikos srityje, valdžia eis prie visų Lietuvos žemių atvadavimo, kad jie ne tik Klaipėdos krašto neatsižadės, bet dės visas pastangas, kad atvadavus mūsų sostinę Vilnių ir iškėlus Lieutvos Vyty Gedimino kalne.

Tokiu būdu naujose Paryžiaus derybose Lietuvos nusistatymas bus tas pat—aiškus, griežtas, lietuviškas. Norint derybas pasekmingai pabaigt teks mainyt nusistatymas ne mums, bet mūsų priešams. Čia gali įvykt dvejopa atmaina: arba mūsų priešams teks nusileist ir patenkint teisingus mūsų reikalavimus, arba imtis vadinamųjų "griežtų priemonių", t. y. mest veidmainiavimą ir stot su mumis į atvirą kovą. Galima laukt, jog bus pasirinktas antrasis kelias. Todėl mes turime but kovon pasiruošę ir žinot dėl ko reikės kovot.

Peržiūrėjus į lenkų laikraščius už pastarąsias savaites, mes matome, kad mums ruošiamasi pastatyt sekan-tieji reikalavimai:

1. Klaipėdos uostą pavest lenkų globai, nesą tas uostas lenkams esąs reikalingas.
2. Leist lenkams laisvai naudotis Nemunu, Nėriu ir jų krantais po 4 kilometrus į abi puses, taigi ir laikinąją mūsų sostinę Kauną.
3. Ištaisyt rubežius su Lenkija, atiduodant jiems Lietuvos žemės plotus maždaug iki Šventosios upės.
4. Leist Lenkijos piliečiams laisvai naudotis mūsų geležinkeliais, plentais ir kitais keliais.
5. Visus Lietuvoje gyvenančius lenkus pripažinti Lenkijos piliečiais, turinčiais tiesią nuolatą gyvent Lietuvoje.
6. Leist laisvai grįžt į Lietuvą visiems tėvynės išdavikams, kurie yra Lenkijon pabėgę, ten lenkų kariumenėn įstoję ir kariavę su Lietuva, kad ją lenkams pavergus.
7. Įvest Lietuvos įstaigo-se, mokyklose ir bažnyčiose lenkų kalba vienodomis tiesomis su lietuvių.

Toki yra vyriausieji mūsų priešų reikalavimai. Tie reikalavimai, arba bent jų dalis, bus statomi mums Paryžiaus derybose dėl Klaipėdos. Ar priimti mums tie reikalavimai, netenka nė kalbėt. Jie turės but atmeti visų griežtumu. Jokit grašininiai "griežtomis priemonėmis" negali paveikt į mūsų valdžią bei seimą. Lietuva tų grašininų nenusi-gas, kaip nenusigando nė bolševikų nė bermontnikų, nė Pilšudskio, nė Želigovskio, nė Petisnės.

Tvirta ir galinga šalies pasitikėjimu mūsų valdžia ramiai sutiks grašininus. Klaipėda mūsų buvo, yra ir bus. Niekam neleisime jos išplėst. Derybos dabar turi but, pagaliau, užbaigtos, jeigu ne susitarimu, tai galutinu jų nutraukimu ir atsakymu toliau po visus tuos Paryžius bevažinėt ir veltui burnas aušint. Nusibodo ir įgrįso mums visos tos derybos. Jeigu jau Lietuvos priešai nori mus pasmaugt —lai mėgina! Pažiūrėsimė kas iš to išeis. —"Trimitas".

NAUDINGI PATARIMAI APIE SVEIKATA.

(Tasa)

Metodos prašalinimui gazo ir parako eksploziju. Susimaišymas žibinamojo gazo ir oro tam tikroms proporcijoms, padaro gana labai eksploduojantį kūrą.

Kuomet vartoji šaudyklinį paraką, reikia saugotis nelaikyti prie savęs degtukų, kaip ve kišeniuose, ir degančių cigaru, popierosų, pypkės ir lempų, kokios rūšies jos nebūtų, nes tai yra labai pavojinga.

Didelis skaudėjimas apdegintos vietos priklauso nuo gilumo žaizdos: Paraudonavimas odos; formacija puslės arba sudraskymas sutrukimas) odos ir kairurių plėvių giliau.

Apsiejimas. Kuomet labai paraudus oda: Prašalink orą, užtepant kiljū, sudarytų iš vandens ir bikarboniškos sodos (kepamosios, ne plaujamios), krakmolo ar miltų. Paprasti tepalai (vaselin) arba karbolizuoti tepalai, alyva arba citrinų aliejus, ir švieži taukai ar smėtona (grietenė) yra viskas gerai. Vienu iš paminėtų dalykų reikia apdegti nudeginimą vietą ir paskui palei pridengti. Užrišimui reikia panaudoti plonytį, lengvą raištelį.

Priežiūra daktaro labai pageidaujama prie tokių sužeidimų. Kuomet išsoka puslės: Apžiūrėjimas gali būti toks pat, bet jei puslės didelės tai reikia pašaukti daktarą.

Sudraskytą odą ir jei kurias plėves giliau: Gilus nudeginimas reikalauja atydaus apžiūrėjimo daktariško. Atbejojant apie jo pribuvimą, reikia apžiūrėti būdu tik ką aprašytu, arba kaip atvirą žaizdą.

Ypatingai tinkamiausi žaizdų aprašalai dėl tokių nudeginimų, arba faktiškai, ir dėl visokių nudeginimų, yra pikriškos rugšties gazelės, kurias uždedama formoje kompreso, kurį reikia aprašti kaip ir visus kitus kompresus. Apžiūrėk smugi.

Apant aprašytų apsideginimų, apsidegint dar galima ir nuo stiprių rugščių ir šarmų rugščių.

Simtoms apdeginimų nuo rugščių ir šarmų rugščių yra tie patys, ką ir apdeginimų nuo karščio.

Apsiejimas. Su bent kuriuo iš šių apdeginimų reikia vienodai apsieiti, nuplauti taip greit, kaip galima; geriausia paklašant apdegtą vietą po kranu ir paleidžiant vandenį.

Rugštys: Kuomet plauji, parengk ar sutaisyk kepamosios sodos ir vandens arba muiluoto vandens ir uždėk liuosai. Jei rugštis įsiveržė į aki, plauk kaip greičiausia galima, išsyk čystu vandeniū, paskui kalkių vandeniū.

Sarmarugštys: Plauk taip pat, kaip rugšties nudeginimus. Visapusiškai su actu, citrinų syvais arba stipria kita kokia rugščia. Akies nudeginimai nuo kalkių reikia išmazgot su maža porcija acto, maišyto vandenyje arba alyva.

Abu, rugštis ir šarma-rugštis apdeginimus, po neutralizavimui prižiūrėti reikia kaip ir visus kitus nudeginimus. Žiauriuose nudeginimuose, ypač jei tie nudeginimai liečiasi akių, tad reikia kuogreičiausia šauktis prie daktaro, kadangi nuo rugščių ir šarmarugščių yra labai pavojinga. Apžiūrėk smugi.

APSIDEGINIMAI NUO ELEKTROS.

Čia, kaip nebū, yra reikalinga atkreipti atydą į tą faktą, kad paprasti palietimai elektriškos srovės yra nudeginimu. Tas nudeginimas gali būti paviršutinis ar gilus, remiantis ant tvirtumo srovės ir susidurimo su ja. Tankiai toki apdeginimai esti gilyš. Apžiūrėjimas elektrišku apdeginimų turi būti tas pats ką ir prie kitokių apdeginimų.

Nuo bent kokių žaizdų, nuimant drabužiai prilipe prie žaizdos, nenuplėsk juos, bet atraitojes aplink užpilk aliejaus.

Nušalimas. Tas atsitinka nuo šalčio, užgriebusio liuosai bent kurią kūno dalį. Kūno dalys, kurios labiausia bijo šalčio, yra nosis, ausys, kojų ir rankų pirštai.

Priežastys: Šaltis; menki drabužiai; didelis silpnumas ir menka cirkuliacija kraujų.

Perspėjimas. Apsaugot kūną, ypatingai paminėtas vietas, kuomet manai reikės išeit ant šalčio.

Trint tą dalį kūno, kuriai pajunti yra šalta, kad tuomi padidint kraujo cirkuliaciją.

Simptomai. Šaltis ir nušalimas neįvyksta žinios arba pajautimo, tačiau tankiai pirštai, ausys ir tt. palengva silpsta ir šala ir tuosyk netenka jokių pajautų.

Spalva nušalusios vietos esti balta arba žilai-balta.

Apsiejimas. Dalykas: Palengva atnaujinti sušalusią vietą į jos naturalią temperatūrą.

Trink su sniegu arba su šaltu vandeniu. Tada vartok kaskart šiltesnį vandenį.

Perserėjimas. Vartojant išsyk karščio, gali privest prie gangrinos arba mirties nušalusios kūno dalies.

NETEKIMAS SAMONĖS IR UŽSINUODIJIMAS.

Besamones, suprantoma, reiskia stoka samones arba, kitais žodžiais sakant, tas kurs neturi samones, nežino nieko kas aplink jį dedasi. Šiame atvejuje pašauktas pirmos pagalbos suteikimui mokinys, turės daugiau galvatrukčio, nē kad kituose atsitikimuose. Netekimas samones gali įvykti nuo daugumos skirtingų priežasčių todėl, kad atsakančiai prižiūrēt, mokinys turi pirm visko apsvarstyti kokios priežastys ligonį prie besamones privedė. Visuomet reikia padēt visas savo pastangas, kad sužinot apystovas, taipgi atsakančiai ligonį reikia išegzaminuot.

Daleiskim, kaip nebū, kad mokinys neįstengia suprast tikrosios priežasties, atėmusios ligoniui samonę. Bet gali visgi suprast, kad tai nėra nuo užsinuodijimo, nuo netekėjimo kraujo, nēgi nuo saulės užgavimo; o šitie visi dalykai reikalauja greitos, ypatingos priežiūros. Tada, jei bent ypatingos priežiūros reikalaujama, jei ligonis silpnas, nublankęs, paguldyk jį galva truputį žemiau, ir šildyk ir žadyk jį kaip tik galima; priešingai, jei burna raudona ir pulsas plaka ir tvirtas, tuomet jei guldoma ligonį, reikia kad galva būtų pakelta. Koki paskatinimai ar pažadinimai šiame atvejuje neturētū but daroma, ypač gi reikia šaltu vandeniū apkrapinti burną ir krutinę.

Paprastai nesamones įvyksta nuo sukrėtimų, elektrišku sukrėtimų, apalpimų, apoplekijos ir sužeidimo smegenų, užgavimo nuo saulės spindulių ir karščio, sušalimo, užtroškimo ir užsinuodijimo nuo opium ir karboliškų rugščių. Dar yra daug kitokių, čia nepamintėtu nuodų, užsinuodijant kuriais galima netekt samones.

Sukrėtimas. Priežastis. Sužeidimas. Perspėjimas nuo susižeidimų. Simptomai, istorija gali but akivaizda sužeidimų.

ELEKTRIŠKI SUKRĖTIMAI.

Dauginantės elektrikos vartojimui, dauginasi ir nelaimingi atsitikimai prie jos. Net ir dabar t.y. "Trečioji šėnis" ir vielos yra jau priežastia daugumos sužeidimų ir mirėčių. Ypatingai kasyklose pavojus nuo elektros yra didelis.

Paprasta vagonus stumianti viela, išneša bėgi apie 500 apsisukimų (volts), o žibinamųjų ir skliautinių lempų srovės jau nuo 2500 iki 3000 apsisukimų. Palytėjimais šių didelių pajiegu atgabena priežastis nelaimių, net ir mirties.

Perspėjimai. Trečioji šėnis visuomet pavojinga, todėl reikia jos vengt, išsilentk. Nusidraikę paprastos vielos, gal but viens galas siekia elektriška viela, todėl jų nereikia liest.

Elektrišku vielų visuomet reikia rupestingai saugotis.

Simptomai. Netikėtas pametimas samones, kuomet elektiška srovė pereina per kūną. Nepilnas atsikvėpimas ir silpnas pulsas. Kuomet rankos susiduria su gyva viela, ypata negali jas tuojaus atitraukti. Apdeginimas rankų ir kitų kūno dalių yra paprasta. Truputį reikia pasimokint, kad suprast priežastis sužeidimo.

Apsiejimas. Pirmiau—išgelbėk; paskui—apžiūrėkie ligonį.

Išgelbėjimas. Tuluose atvejuose galima elektros bėgi arba srovė uždaryt ir tas visuomet reikia padaryt, jei greit galima. Per ligonį, papuolusį ant vielos, visuomet eina elektros srovė ir jei galbetojas papuls ant

(Bus daugiau)

KIBIRKŠTELES.

Gerbiama Račkauską sako, patiko baidi nelaimė pirmoj dienoj, kaip tik į Clevelandą atvažiavo. Kasžinko ki bedieviai iškraustė jo bagažą ir paglemžė net už tris šimtus doliarų popierų. Neverk Antonovai su Montvydu, kad tau Baltimorėj ant dypo kasžinkas pavogė krepšį su literatūra už \$75 1907 metuose. Račkauskas daugiau už tave nuostolių turi. A. B. C.

Bjaurybės tie francuzai, jau niekam nedūoda gi-liuot. Nē vokiečiams, nē rusams, nē anglams, ant galo net ir šventam tėvui į aki šoka. Na, na. Ar nepareis ir jiems toks galas kaip jų Napoleonui kad parėjo. Iki laikui uzbonas vandenį neša, tai ir francuzai tik iki laikui mandrauja.—J.P.K.

Pirmiaus žmonės sakydavo "ne atsidžiaugia kaip mažas vaikas važį išgijęs", o dabar sako "ne atsidžiaugia kaip Chicagos daktarai Zurvilą gavę sau talkon".—Niks.

Tą Kazlauską tai turbūt Dievas tik provojimuisi ir sutvėrė. Pirmiau jis provojosi su Mazgelium, o su tuom apsidirbęs, dabar provojasi su kasžinkokiais šėrininkais. A, tai energiškas žmogus.—Niks.

Darbininkai jau visur ištvirko. Net ir švento Juozapo darbininkai išvijo savo patroną ir pasirinko bosų kooperatorių. Tai ko jau čia laukt gero nuo mainierių ar gatvešlavių?—Taukšt.

Žvalgas turbūt nē į spaviednį niekad neina, kad taip šuniškai meluoja. Ana, Paltanavičius jau antri metai važinėjasi nauju automobilium, o Žvalgas savo barsukųj pririzgęs meluoja, kad P. vis su tuom patim forduku paskui jį važiuoja. Turbut Paltanavičius jį niekad nepavėžina.—Vytis.

Katalikai užbėgo kelią bedieviams, pasamdydami savo piknikams žydo farmą, kad bedieviai per vasarą neturētū kur dėtis. Paskui bedieviai nuėję panaikino katalikų kontraktą ir tą pačią farmą sau pasisamdė. Kur dabar dingsi Žvalge?—Vytis.

KILA IŠGYDOMA

Su Stuardo Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržas, kadangi Plapao paduškaitė yra vien tam padaryta, kad jus išgydyt nuo kilos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta nenulenka ir tuo būdu geresnė negu diržas. Jokių diržų ar sprendžinių neturi. Minkšta, lengva nešioti. Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalius. Mes prisijusime, ką sakome, atsiusime jums išmėginimui visai DYKAL.

Plapao Laboratories,

3059—Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Prityręs Lietuvis Fotografistas Jonas Cernius,

8 Vernon st., Worcester, Mass.

Traukiu paveikslus pavienių, veštuvių, draugijų, išvažiuojimų, parodų ir pagrabų. Darau krutamus paveikslus. Specialias piešimo didelių paveikslų. Užlaikau visokius paveikslus namams. Tel. Park 2148—W.

Severos Gyduotes užlaiko Seimynos sveikata. Kaipio balai atatin-kamas ir kartus tonikas — imk Severa's Balzol (pirmius Gyvasties Balzamas). Rekomenduojamas virškinimui, iprastai užkietėjimui ir nupulusiai kūno padėčiai. Kaina 50 ir 85 centai. Klauskite pas aptiekoriaus. W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS DEL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS. Straipsnis XXXI. Karšti orai užduoda motinoms rūpesčio. Karšti orai atmuša daugelį galvosukų kaslink matinimo ir kudiškių priežiūros. Kas vasarą šimtai kudiškių miršta delto, kad motina, nežinojo. Nėra priežasties kudiškiui nepergvynt karštų orų, jei motina žinos ir pritaikins priežiūros principus. Beveik kiekvienas gydytojas pasakos jums, kad didžiausias karštis orais galvosukis yra penėjimas. Tinkamos penėjimo metodės, svarus, sveikas maistas, tinkami drabužiai, skaisčios salygės, ir užtektinai šviežio oro yra geriausi apsauga nuo vasaros bėdų ir geriausi apdrauda kudiškio sveikatos. Visos kudiškio drapanos turi būti lengvutės ir liuosos, kad neveržtų, šilumoje rekomenduotina bovelininiai palai, nes jie lengvesni, vėsesni ir lengviau išplaunami. Aštrūs vidurių sirgulavimai, nunesanti daug kudiškių šilumose. Jei kiekviena motina susirupintų ir pastudijuotų problemą, tai kudiškių mirtingumas vasarą sumažėtų. Motinos, kurios turi gantos peno savo kudiškiams laimingos, nes nėra pieno geresnio už krūtų. Ant nelaimės vienok, motinos apsilėidžia parinkdamos maistą kudiškiams, ir dažnai viduriukus pagadina su rimtomis pasekmėmis. Tad ir žindančioms motinoms svarbu rupestingai parinkt tinkamiausį maistą ir prižiūrēt visas svaros taisykles, kaip bontukės penėtojams svarbu parinkt saugus maistas, kuris stiprintų bei augintų. Reikia rimtu dalyku skaityt kiekvieną vėmimą, kraujavimą, arba net viduriukų užkietėjimą šilumose. Šie ženklai dažnai yra pirmtakunai pavojingų vidaus ligų, ir reikia tuoj pasitart su gydytoju. Iš bontukės penimiems kudiškiams didžiausias pavojus glūdi nešvariame piene ir nerupestingame prirėngime maisto. Svarbu netik gaut švartų piene, bet svarbu jį švartų ir užlaikyti. Pienas gali ateit įnamus pilnai švartus, bet lengvai gali susiteršt tuoj į ženges. O kudiškiui vistiek pavojus. Tad reikia visas bontukes, čilpikus, šaukštukus, ir tt. sterilizuot paverdant vandeniū. Vanduo duodama gerti ar atmiešimui, turi būti virtinas. Yra saugiau kasdien atvirint. Atmink, kad kudiškis negali taip prieš mikrobus kovot kaip suaugęs. Sveikatos stovis pagamina ir jaunystės išsišokimus. Tada mat kunas greitai auga ir keičiasi fiziologija. Tad stipri sveikata svarbi. O vienok didžiama pribrestančių mergaičių yra nedapenėtos. Įzymus anglas gydytojas sako, kad minios jų taip esančios. Trečdalis mūsų mokyklų vaikų yra, kuri užpuola daug jaunų mergaičių, toje nelaimingo padėty. O džiova, bujoja nedapenėtu tarpe. Taipgi ir kitos išvengtinos ligos. Apsauga glūdi tinkame penėjime. Pridėjimas Borden's Eagle Pieno prie jusų kudiškio valgių suteiks kiekvieną veikėją, reikalingą gerai sveikatai. Suprantama, kad svarbu ir šviežias oras, mankštynai, miegas, sveiki pasilinksminimai, bet kada maistas netinka, niekas netinka.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitę ir pasidėk ateičiai.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA 9 Broadway, New York, N.Y. TIESI KELIŲNE LIETUVA PER HAMBURGA PILAVĄ ARBA LIEPOJŲ. Važiukit visi parankiu ir tiesiu keliu! Lietuviai važiujanti į Piliavą aplenkia Lenku juosta (karidoriu) Visa trečia klasa padalinta į kambarius 2-ju, 4-rių, 6-rių ir 8-rių lovų S.S. LITUANIA Rugsčiuo 8 S. S. POLONIA Rugsčiuo 18 Iš New Yorko ir Bostono į: HAMBURGĄ \$103.50—PILIAVĄ \$106.50—LIEPOJŲ ir Klaipėdą \$107.— Iš Bostono į New Yorką per Falls River Liniją Kreipkitės prie vietinio agento.

KAIP AUGINT IR PRIŽIURĖT VIŠTAS?

Ką tik išleidome knygelę kaip auginti ir prižiūrėti vištas. Labai naudinga knygelė žmogui, kuris laiko arba mano laikyti vištas. Čia telpa visoki patarimai, kaip auginti ir prižiūrėti vištas, kad jos pelningai apsimokėtų. Kaina knygelės su prisuntimu..... 35 centai. M. PALTANAVIČIA, 15 Millbury St., Worcester, Mass.

Net ir kudiškiai pastebi! Ruffles. Ir yra taip legva visiskai iš galvos pašalinti pleiskaną. Tik kelis kartus panaudojus Ruffles. Nupirkite bontukę Ruffles savo aptiektojo šiandie už 65c., arba prisijusite 75c. pašto ženkleliais tiesiai į laboratoriją. F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE. DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE. KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00 Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalų išmokėta \$247,687.15 SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai primami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos. POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 600, IR 1000. PAŠALPINIAI SKYRIAI—\$6.00, 9.00 IR 12.00 I SAVAITE. Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: Lithuanian Alliance of America, 307 WEST 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Pirmas Lietuviškas Graborius. Motiejus Civinskas, 340 HARDING ST. Telephone Park 4156.

JONAS CIVINSKAS perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip: 340 HARDING ST., WORCESTER, MASS. Telephone Park 4156.

LAIKAS PRISIRUOŠT ŽIEMAI!! Parėjo naujų sampelių audeklo dėl žieminių overkočių ir siutų. Ateikite pasirinkt ju SUBATOJE nuo 4-tos iki 6-tos val. vakare. Vincas Intas & Son 15 Millbury st., Worcester, Mass.

"AMERIKOS LIETUVIO" SPAUSTUVEJE Atlieka Visokius Spaudos Darbus!!!

Dr. J. Basanavičius.

APIE VILNIAUS PRADŽIA.

(Iš "Lietuvos Rytai".)

(Tęsa)

Algirdo laikais Vilniuje, kaip kryžiečiai sako savo paliktuose raštuose, ne tik buvo daug gyventojų, bet Vilnius jau buvo plačiai pagarsėjęs savo pramonine prekyba. Vilnius buvęs susirišęs su Hanzos sąjunga. Vilniaus pirkliams buvo duota tam tikra privilegija, kuria jie budavę laisvi nuo valstybės mokesčių. Vilnius buvęs tapęs centrinis įvairių pėrekių sandėlis. Tas prekes gabendavę iš pietų ir rytų kraštų; jų dalis likvidavus Lietuvoje, o kitos budavę gabamos į Rygą ir kitus Hanzos sąjungos miestus. Gintaras tais laikais buvęs labai branginamas ir jo daug veždavę iš Lietuvos. Gintarą iš Baltijos pajurio gabendavę į Vilniaus sandėlius, o iš čia veždavę užrubežius. Lietuviai daug žuvų parduodavę svetimtaučiams; ypač plačiai tais laikais buvę žinomos žemaičių silkės. Iš žvėrių lietuviai turėdavę parduot: stumbrų, taurų, meškų, briedžių, lapių, babrų ir kt. Daug budavę gaunama medaus ir vaško ir gabinama į svetimus kraštus. Ir javų Lietuvoje daug turėdavę, ir jų dalį kasmet parduodavę užrubežių pirkliams. O Lietuvos linų, sėmenų, kanapių tik mažesnė dalis budavus suvartojama savo krašte.

Į Lietuvą iš svetimų šalių budavę įvežami ginklai, įrankiai žemei dirbt, druska, pipirai, miltai ir tt. Didesnė tu prekių dalis iš Lietuvos ir į Lietuvą ėjo per Vilnių, kurio turtais dėl to didėjo. Hanzos sąjungos pirkliai Vilniuje turėjo savo atstovybes, kad pramonę pirklyba geriau tarpų (Živopisnaja Rossija, tom III Litovskoje Poliesje).

Iš pradžių Nemunu, o nuo 1380 m. ir Nėries upe plaukiojo laivai. Vilniaus ir svetimų valstybių pirkliai Nėrimi siuntinėjo savo prekes 1444, 1494, 1535 m. ir vėliau. Nėries dugnas buvo iš naujo pravalytas 1589 m. Vilniaus pirklių lėšomis, o 1606 m. tą darbą buvo apsiėmusi valstybė.

Katalikų vienuolijai, franciškoni ir dominikonai, nors ir buvo Vilniuje jau Gedimino laikais, bet neturėjo dar tuomet savo vienuolynų. Tik Algirdo laikais krikščionis bajoras Goštautas savo rumuose, kurie stovėjo toje vietoje, kur vėliau buvo vyskupų rūmai, o dar vėliau rusų general gubernatorius gyveno, paruošę franciškonių vienuolyną ir bažnyčią. Yra pasaka, kad 1368 m., kai didysis kunigaikštis Algirdas ir bajoras Goštautas iškeliauja kariuotės su Maskvos didžiojo kunigaikščiu, lietuviai-pagonys, nepakęsdami katalikų vienuolių, esą išžudę franciškonus. Franciškonių metraščiai skelbia, kad septynis vienuolių pagonys pririšę prie kryžių ir nuo Plikojo kalno nuridinę į upę. Tai atminčiai pagerbt Plikojo kalno viršūnėje pastatyti trys kryžiai ir patsai plikasis kalnas dėl to liko praminas Trijų Kryžių kalnu. Kiek šioje pasakoje yra teisybės, sunku spręst. Kad senovėje krikščionys buvo nekenciami lietuvių ir gal nekartą žudomi, tai nenuostabu, nes krikščionių vardų kryžiečiai ir kiti Lietuvos priešininkai supančio lietuvių vergų pančiais ir juos pajungt. Bet vienuoliai, norėdami pelnyt kankinių vainiką, galėjo kaip patys prasimanę parašyt. Apie to fakto teisingumą verčia paabejot dar vienas dalykas: Plikasis arba Trijų Kryžių kalnas yra visai arti pilies kalno, kur viršutiniuose rumuose visuomet budavo laikoma kariuomenė, ir sunku spēt, kad tokioje vietoje, netoli kurios budavo deginami mirusių kunigaikščių ir kitų garbingų žmonių lavonai, senovėje lietuviai būtų drįsę krikščionis žudyt, dar taip nuožmiai—kryžlavimo budu.

Dėl trijų kryžių, kuriuos čia pastatę karalius Jogaila, galima pasakyt, kad tokias kryžius senovėje statydavę, kaip miestas gaudavo Magdeburgo (kaip ir krikščioniskumo) tiesas, kas budavę daroma ir kituose miestuose. Be to Vilnių daug kartų yra lankę badas ir marai. Tuos kryžius vilniečiai galėjo pastatyti dar, kaipo auką, kad krikščioniškasis Dievas saugotų miestą nuo maro. Gal ikišiol tuos tris kryžius butume pamiršę, jei 1863 metais nebutų jų judinusi rusų valdžios prievarta. Mat, sako, maišto malšinimo metu Trijų Kryžių kalne buvę palaidota kelias Lukiškyje nužudy-

tųjų maišto dalininkų. Kalne esamuose kryžiuose carų valdžia matė anų maištininkų gerbimą, ir todėl juos nugriovė. Bet, vietoje trijų kryžių, tenai veikia radosi trys topoliai, kuriuos kažin kieno rupestingos rankos pasodino. Rusams išsidanginus ir vokiečiams atėjus laike didžiosios karės, vėl tapo pastatyti trys balti kryžiai, ant kurių padėti parašai tvirtina, jog toje vietoje buvę nužudyti septyni franciškonių vienuoliai. Bet tuose parašuose yra daugiau politikavimo, negu teisybės.

Dabar, mat, Lenkija Vilniuje savinasi katalikybės monopoli, tai ir pasaka apie franciškonių žudymus paduodama gyvu faktu. Vilniaus miestui klestēt Gedimino ir Algirdo laikais trukdė kryžiečiai, kurie 1367 ir 1477 m. buvo pavykę paimt, bet jie išdeginę ir apiplėšę didesnę miesto dalį. Vokiečiams atsitraukus, Vilniuje 1377 m. mirė didysis kunigaikštis Algirdas, pavedęs Lietuvos valdžią jauniausiam savo sunui—Jogailai. Algirdo kunas buvo iškilmingai palaidotas tų laikų lietuvių papročiu. Šventaragio klonyje, kur buvo ruomuva, didžiulės žmonių minios akivaizdoje degė laužas, ant kurio drauge su Algirdo kunu buvo sudeginti jo ginklai, drabužiai, mėgiamieji daiktai ir aštuoniolika jo arklių (Živopisnaja Rossija, Tom III, Litovskoje Poliesje).

Vidaus Jogailos su Keistučių karės, Jogailos numylėtinio Vaidilos klastos, kryžiečių įsikišimas į naminius lietuvių vaidus, Jogailos su Vytautu ilga karė, kryžiečių magistro Konrado Valenrodo Vilniaus apsiautimas, plėšimas ir naikinimas sutausotų žmonių turty ir, pagaliau, 1399 m. gaisras, kuris buvo nudeginęs didesnę miesto pusę, paskui minėtųjų nelaimių vaisiais—badas ir maras,—buvo beveik visai sunaikinę Vilnių.

Jogailai apsikristijus drauge su žymesniais bajorais ir paskelbus Lietuvą katalikų valstybe, Vilnius liko krikščionių miestas. 1387 m. karalius Jogaila jam dovanojo Magdenburgo (kaip ir krikščioniskumo) tiesas. Nuo to laiko senasis Vilniaus herbas (ženklas) Alkis, vaizdavęs pasakišką milžiną, savo pačia Jenteryte ant pečių nesina, bredantį per jurę ar upę, pasiramščiuojant dideliu iš šaknų rautu medžiu, lazdos vietoje,—buvo praminas šventuoju Kristapu, jo pati virto mažų kudiuku—Jėzumi, o po milžino kojomis rodos kryžius. Taip tat pagoniškas Vilniaus herbas, Alkis, kaip pakeitus, virto krikščionišku. Juo miesto valdyba (magistratas) naudojosi iki 1840 m., Magdenburgo tiesų panaikinimo; paskui Vilniaus herbu buvo bendras visos Lietuvos ženklas—Vytis.

Jau Gedimino laikais Vilniuje buvo pradėta tvirta akmeninė tvora. Ta tvora buvo nutverta nuo Pilies kalno Vilnelės upės pakraščiu iki seniausios Vilniaus dalies, Bokšto vadinamos, paskui buvo pasukta į dešinę Vokiečių gatve ir baigėsi Vingrės upe ir aplinkoje. Kryžiečių karės, gaisrai ir patėsi lėtas beveik visiškai buvo sunaikinę tą tvorą. O miestas ir plėtėsi ir augo dargi už nutvetos tvoros. Dėl to tat 1504 m. didysis hunigaikštis Aleksandras patvirtino naujosios Vilniaus tvoros sumanymą. Tvorą tvėrė miesto lėšomis, ir buvo pabaigta 1506 m. Toje muros sienoje, kuri buvo nusitęsusi daugiau per 5 kilometrus, buvo padaryti penkeri vartai: 1) Vilniaus vartai buvo ties Radvilo rūmais, šių dienų Vilniaus gatvėje; 2) Trakų vartai, vėliau, rodos, buvo perdirbti b. franciškonių bažnyčios varpnyčia; 3) Krevų arba Medininkų vartai, vėliau buvo Aušros vartais praminti; 4) Išganymo vartai ant Vilnelės upės kranto buvo Bokšto pradžioje; 5) Rudnikų vartai buvo aikštelėje, kur susiduria Pylimo ir Rudnikų gatvės. Bene minėtų didžiųjų vartų dar buvo išeinamieji bokštai, kaip: Šlapesis, Totorių, Velnio bokštas ir kiti. Senovės vartų dabar išliko tik Aušros Vartai. Tvoros palaikų dar yra Bokšte, ties Aušros vartais ir ties Zavadzko sodu Pilies gatvėje.

Labiausiai išaugęs Vilnius buvo Zigmantų—paskutinių Jogailaičių laikais. Gyventojų skaičius Vilniuje tuomet siekė 200,000; kunigaikščių rumų puikybė, didikų bajorų gyvenimo prabanga ir turtingumas, pramonė ir prekyba, stebindavo kiekvieną svetimtą, atvykusį Vilniun. Taip, Finijos kunigaikštis Jonas Gustavo Važos sunus, įvažiuodamas į Vilnių Trakų keliu, buvo nustebintas vaizdo grožybe; jis sakė tokių

(Bus daugiau)

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

AUTORIŠKŲ TIESŲ (COPYRIGHT) APDRAUDIMAS.

Suvienytų Valstijų konstitucija autorizuoja kongresą duot "ant parinkto laiko tiesas autoriams ir išradėjams, savo raštams ar išradimams." Dabartinis autoriškų tiesų (Copyright) įstatymas (1919 m.) su pataisymais, duoda tiesą atspaudint, perspaudint, išleist, išverst, dramatuot, parduot savo veikalą, ir perstatyt tą veikalą kaip dramą. Atspaudinimas ir apdarymas knygos turi but atlikta Suv. Valstijose, apart svetimos kalbos knygos originališkas turinys, jeigu svietur parašytas. Autoriškas tiesas (Copyright) duoda ant 28 metų, ir galima pratęst dar ant kitų 28 metų, jeigu nori, tą prailginimą netik autorius gali gaut, bet jo našlė, arba vaikai, ir testamentu išpildytojai, kuomet nėra šeimos arba artimesnių giminių. Jeigu aplikacija dėl tokio prailgimo paduota prieš vienus metus nuo užbaigimo originališko autoriškų tiesų laiko.

Galima gaut tas tiesas (Copyrights) knygoms, išleidimams, laikraščiams, prkalboms, pamokslams, dramatiškiems veikalams, muzikalškiems veikalams, žemlapiams, fotografijoms, atspaudinimams, krutantiems paveikslams, dailos ir pašymo veikalams. Tos autoriškės tiesos duodamos netik S. Valstijų piliečiams ir gyventojams, bet ir piliečiams bile šalies, kurios panašiai duoda tokias privilegijas S. Valstijų piliečiams.

Gaut veikalams "Copyright", kuomet nori parduot ar viešai išdalint, reikia pirmiausia išleisti veikalą su "Copyright" pranešimu paskirtoj formoj ir vietoj. Tuoj po atspaudinimo reikia prisijust dvi kopijas į "Copyright" ofisą, Library of Congress, su aplikacija užregistruot. Jeigu veikalas yra svetimo piliečio ir pirmiausia išleistas svetimoj šalyj, tik reikia prisijust vieną kopiją. Nereikia verst anglų kalbon svetimos kalbos veikalą norint gaut "Copyright". Atsitikime kur knyga išleista užjuryj, anglų kalboje, prieš išleidimo šioje šalyje, reikia pasiust į Copyright ofisą ne vėliaus šešiasdešimt dienų po išleidimo užjuryj vieną pilną kopiją svetimos laidos, kas duos autoriui ar savininkui laikinas tiesas iš 30 dienų. Kuomet knyga išleista Suv. Valstijose, "Copyright" duodama ant pilno laiko.

Galima gaut neišpildytas blankas iš "Copyright" ofiso su pilna informacija ką daryt.

Kuomet veikalas užregistruotas, reikia prisijust vieną doliarį, bet fotografijos užregistruojama už 50 centų. "Copyright" ofisas organizuotas po priežiurą kongreso knyginko 1898 metais ir Thorvald Solberg,

"Copyright" žinovas ir išlavintas bibliografas, buvo paskirtas "Copyright" užrašytojas.

Iš viso 1922 m., sulyg "Copyright" įstatymo, priimta veikalų 241,262, Iš tų tų buvo atspaudinta knygų 20,074, brošiūrėlių 41,414, laikraščių ir žurnalų (atskiri numeriai) 70,006, dramų 3,676, muzikos veikalų 41,916, žemlapių 3,718, fotografijų 12,772, atspaudinimų 14,551, krutanciųjų paveikslų 8,659, leidimų 16,566, dailos pašymo veikalų 4,266, ir pamokslų 371. Viso buvo išleista Suv. Valstijose. Iš užjurio buvo gauta 2,901 knyga svetimose kalbose, ir 372 knygos angliškų kalboj.

Gauti pinigai už "Copyrights" perduodama Suv. Valstijų izdan. 1922 m. buto surinkta \$138,516,15, kas buvo didžiausia suma šio ofiso istorijoj.

Per 25 metus nuo "Copyright" ofiso įsteigimo, (nuo Liepos 1 d. 1872 m. iki Birželio 30, 1922 m.) viso izdan prisijusta \$2,378,848.50. Veikalų prisijusta 4,902,475, ir viso užregistruota 2,783,185.

Iš viso pinigų suimta \$2,378,848.50, ir algų išmokėta \$2,032,915.96. Tokiu budu pelno lieka \$345,932.54. Apart to pinigisko pelno, tie įvairūs veikalai turėjo milžinišką vertę Kongreso knygynui, nes, turint tuos visus veikalus knygynui nereikėjo praleist pinigų perkant juos.

VEJAI IR ŽMOGAUS NERVAI.

Laikė audros labai lengvai galime patėmyt kokią sveikatą turi musų pažįstamas žmogus ir koks jo nervų stovis. Laikė didelės viesulos, kuomet sveiki žmonės apimti baimės ir išgasties, nervuoti žmonės tada jaučiasi labai smagiai. Vienok reikia skaityt sveiku žmogum tą, ant kurio vėjas nedaro jokios įtekms. Palinkimas prie gavimo kataro laikė vėjo mainymosi irgi nėra kas kitas kaip tik nervų suirimas tokio žmogaus, kuris gyvena užsidaręs. Bet ant permainos kuno kaip ir dvasios, niekas taip neveikia kaip vėjas. Nerviška sistema arba ir visas organizmas ir nervų sistema spaudžiasi prieš vėjo sūiaubimą, erzina dirginsni, ir tada žmogus virsta lignoniu ir kartais buva kankinamas karščio. Bet reikia atmint, kad vėjas nevisuomet vienodai veikia, arba atskyrus vėją sausą ir didelį nuo drėgno ir lengvo, tad iš to išėina, kad vėjas Afrikoj ar Amerikoj kitaip veikia ant žmogaus negu Azijoj ar Europoj.

Egipte buva dideli vėjai, pučianti iš pietvakarinės pusės, labai sausi ir karšti, nesanti su savim daugybės dulkių, kurie tesą beveik penkias dešimtis dienų. Tada ten žmonės palinkę įvairioms ligoms ir kiekveinas skundžiasi nemiga ir skausmų galvos. Tomis dienomis visi protligiai, uždaryti sanatorijose, yra tikrai apgai-

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRAŽINK ATGAL DRAUGIAKUMĄ, MEILĘ, DAINAS.

MUZIKĄ IR SOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ, KURIOS JAU PRABO...

Išigyk GRAFONOLĄ, kuris palinksmina jusų namus. Lietuviški Rekordei, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Mūsų krautuvėje randasi didelis pasirinkimas REKORDŲ ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norint išgity Grafo-rašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą, nolą arba lietuviškų rekordų, ir už 2c. stampa, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., - Worcester, Mass.

NAUJA KNYGA VISIEMS REIKALINGA:

KAIP IŠSIIMT PILETIŠKAS POPIERAS?

Ką-tik išėjo iš spaudos knyga, kaip išsiimt pilietiškas popieras su visais reikalingiausiais klausymais ir atsakymais, ANGLŲ ir LIETUVŲ KALBOSE. Galite gaut pas mus, kaina 80c.

M. PALTANAVIČIA,
15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester,
Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKŲ,

316 Main Street

Turtas — \$22,500,000

Išėjimui eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.

BANKOS VABANDOS:

Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. popiet.

Subatos vakarais vien tik dėl pinigų išėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

PRANAS LEVERIS,

Dailyd-staliorius.

Užima kontraktus ant budavimo ir taisymo namų. Taip gi taiso ir dailias namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydies, malonėkite krepšis pas mane, po numeriu—

15 Millbury Street,
Tel. Park 8177, Worcesterj.

Daugiau lietuvių ateina pas mane, negus pas kitą koki daktarą Worcesterj.

Išdėdų puikius auksinius dantis, padarytus iš sunkaus auksu, garantuotus ilgiems metams. Didžiausia dantisto raštinė Worcesterj.

Dr. Frederick Brown,
34 Front St., atdara vakarais,
Worcester, Mass.

lėtini. Patėmyta taipgi, kad tomis dienomis įvairios pik-tadarystos žymiai pasidau-gina. Panašiai ant žmonių veikia viesulos ir audros Si-rocece, pietinėj Afrikoj ir I-talijoj, šventos Elenos sa-lės gyventojai labai bijo žiaurinio vėjo, ir kaip tik pajunta jį prisartinant, vi-si, maži ir dideli apsvynioja skepetomis galvas, kad nē įkvėpus viesulos nešamų bakterijų. Tas pats apsi-reiškia ir gyvenime. Visi at-jaučia ir kencia viesulai už-ėjus.

PAIN-EXPELLERIS

JUMS PAGELBES!

Kuomet skaudinasi Pain-Expelleris pagalboms, skausmas greitai apga-lina ir nesaugumai — pranyksta. Šis pirmu žnyplelėjimu reumatisko skausmo, nervus kratančios neuralgijos, kankinančio ir riečiančio į krūvą atrenų dielio, moties ant-spiriškio šio galin-gio ir patikėtinio šel-myninio linimento ir juoni ištrin-kite skaudamas vietas. Tikrasis Pain-Expelleris turi musų INKARO vaizdą: Vieni kiti yra pa-mėgę šio linimto. Kaina 35c. Ir 70c. aptiekose arba iš-

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

Gydytojai atrado sirdies pavardeniavimą.

Dabar vaikščioja visą dieną ir visą dieną sveikyn.

Ponas G. B. Mahan, Cave in Rock, Ill., rašo: "Kada aš pradėjau vartot Nuga-Tone", aš buvau pusštinai su-patęs, raumens visi skaudėjo, gydy-tojai sakė, aš turėj sirdies pavande-niavimą. Su vergu galėjau atsigtit, ir atsiktit iš lovos ir man turėjo pa-gelbēt, toks buvau silpnas. Nuga-Tone pradėjo duot man stiprumo, su-puotimas ir skaudėjimas pradėjo nykt. Dabar aš vaikščioju visą dieną, kas sykis eina geryn ir valgau mažne-viso. Galtu tikrai patart Nuga-Tone'ą kiekvienam." Šitas didysis vaistas stimuluoja ir pataiso širdies veikimą, pagerina apytaką, ma-tina ir stiprina nervus, padaro gau-siną raudoną kraują, pagelbsti viršje-nimui ir pašalina nuodus, psmėgint jį pats ir įstikint. Vienam pilnam mėnesiui gydytis tik \$1.00. Nuga-Tone'ą parduvinėja visi geresnieji ap-tiekininkai pozitingai garantuodami, kad suteiks pilną patenkintimą arba pinigais bus sugrąžinti (garantija ra-si prie kiekvienos bonkės), arba pasius tiesiog apmokėtu pastu National Laboratory, 1038 So. Wabash Ave., Chicago, pasiuntus jiems \$1.00.

VIETOS ŽINIOS.

Iš žuvininkų gyvenimo. Praėjusioje savaitėje žuvininkų rekordą sumušė Sandaros 16 kp. pirmininkas A. Kriaučelis.

Reikalauja lietuviams uždraudimo. Praėjusioje savaitėje kun. Jonas Jakaitis su savo parapijonais nupirko šmotą žemės su krūmais prie Quinsigamond ežero.

Žiurkė apkandžiojo vaiką. Vienuolikos mėnesių Walter Needhan savo verksmu prižadino motiną, kuriai pakelus galvą, nuo lovos nušoko didelė žiurkė, kuri pabėgo į rusį.

Baudžia 13 slaugių. Miesto ligonbuty 13 mokinių slaugių nusikirpo sau plaukus. Užtai užveizda jas dabar baudžia, neleidžiant su kitomis slaugėmis nė kalbėtis, nė valgyt, nė gulėt kartu.

Ir neužmiršta jie. Tam tikra komisija jau ruošiasi prie iškilmų armistacijos dienoje, kuri pripuola Lapkričio mėnesyje, kada Vokietija pasidavė talkininkams pasaulinės karės laikais.

Peniai prieš teismą. Du pieno išvažiotojai, Juozas Nadoris ir Jonas Glodis, tapo areštuoti ir po užstatu \$500 palikti iki teismui, kol susirinks prisaikintųjų teismas.

Kompanija pirkto teatrą. Gatvekarų kompanija prisilupusi pinigų už netikusį patarnavimą imant po 10

centų, nupirko Linkoln parko teatrą ir ji dabar ten susirinkusiems žmonėms rodydys krutantius paveikslus ir šiek tiek tokias dramas.

Vaikai padeginėja namus. Vargiai kur kitar yra tokia tvarka kai Worcesterj, ant visko. Štai kad ir su gaisrais. Gaisrininkai važinėja į vieną ir kitą pusę gaisrus gesint, o gaisrai kas penkios minutos atsikartoja, ir niekas negali gaisrus sumažinti, nes miestas šiukšles neveža iš miesto, tad gyventojai viską laiko rusyse.

But gerai, bet... Miesto ligonbučio valdyba apsvairstė, kad gerai būtų pastačius naują namą prie ligonbučio, kuris būtų ligonbučio priedu. Atskaityta, kad tas kainuotų \$250,000 bet... nėra pinigų, ir nėra iš kur juos paimit. Rengiamasi kreiptis į legislaturą.

Šventė vardadienį. Tula Bagdasarian nuo Harding gatvės, su savo įnamiu šventė vardadienį ir taip nusigėrė, kad iškrypė iš tvarkos atsidurė policijos teisme, kuriame ji sakė, kad jiedu gerai "rudbyr", vienok prohibicijos agentas liudijo jos namuose radęs tikrojo alaus. Teismas ją nuteisė dviem mėnesiam kalėjimui ir užmokėt \$50.

Telefonų operatorių striakas jau pasibaigė su visuotiniu pralaimėjimu. Kada unijos valdyba striaką oficiališkai atšaukė, Worcesterio operatorės dar nieko nežinodamos, susišaukė specialią susirinkimą, kad pasitarus, kokius reikalavimus kompanijai pasiūst.

Šv. Jurgio draugijos išvažiavimas įvyks Rugpj. 5 d. Tatnuck, ant ukės. Piknikas žadąs but gana įvairus, nes rengėjai rengiasi sutikt publiką kuogeriausiai. Rep.

SLDA. II apskritis rengia išvažiavimą Rugpjūčio 5 d., Olympijos parke. Dalyvaus apie septyni horai, kurie išpildys programą. Rep.

ATYDA VIETINIAMS

NAUJA VIETA visokių darbų. Atlieku medinius, blekinius, slaitinius darbus, taisau lovius, paipas, dedu konduktorius, dengiu stogus slaito, medžio ir pop'eros, taisau šingelius, dedu naujus, ir atlieku dailiųjų darbų. Darbą atlieku gvarantuotai. Kreipkitės pas mane.

J. MEDZIUKEVICIUS, 348 Millbury St., Worcester, Mass. (35)

Milžiniškas Dvidieninis PIKNIKAS!

RENGIA A.L.T.SANDAROS NAU. ANG. APSKRITIS Tautiškame Parke, Methuen, Mass. Rugp. (Aug.) 4 ir 5 dd., 1923 m. SUBATOJ PRASIDĖS 2 VAL. PO PIETŲ. Grieš kuogeriausi muzikantai, tad todėl galėsit linksmai pasižokti ir smagiai praleist laiką žaislose. NEDĖLIOJ PRASIDĖS 1 VALANDA RYTE. Bus įvairių dainų, prakalbų ir visokių žaislų. Kiekvienas atsilankęs busite pilnai užganėdinti. Šį pikniką rengia apskritis, susidedantis iš 14 S. kuopų. KELRODIS. Važiuot svečiams reikia šiaip: Karais arba automobiliais Lowellio keliu ((Lawrence-Lowell Boulevard) iki Sawyer Street — tiesiai į pikniką.

UZLAIKYKITE BRANGUMYNUS SAUGIAI! Turime Spynų, Visokių Rušių. Kreipkitės pas: SADICK HARDWARE & PAINT CO., 66 Millbury st., Worcester, Mass.

Piknikas. Rengia S.L.R.K. A. Bostono apskritis su 98 kuopa. Atsibus rugpjūčio 5 diena, 1923 m., Maironio parke. Šis piknikas bus vienas iš didžiausių, nes čia rengia daugelio miestų lietuviai. Bus visokių žaidimų, dainų ir prakalbų. Taigi visi broliai ir sesutės ant pikniko. Užkviečia Komitetas.

Aš Petronė Misiukevičienė iš Lietuvos pajieskau savo brolio Petro Zakarevičiaus 50 metų amžiaus, gyveno Chicagoje, dirbo už konduktorių ant gatvekarų. Taipgi pajieskau Juozo Zakarevičiaus 52 metų amžiaus, kuris gyvena Chicagoje ir dirbo prie vieno lenkų laikraščio. Aš jų sesuo neturiu jokios žinios nuo jų per perėjus 10 metų.

MARIJONA ZANEKIENĖ po tėvais Vaikaičiukė, iš Prienų įeško savo brolio Matušo Vaikaičio, gyveno Philadelphia, Pa. ir savo pusbrolio Jono ir Selemono Babušų, gyveno Philadelphia, Pa., turėjo savo namus. Labai norėčiau su jais susirašyt.

Marijona Zanakiene, Prienai, Mariampolės apskr. — LIETUVA.

CAPITOL PHOTO STUDIO. Dailus, gerai padarytas paveikslas, tai tinkamiausia dovana jūsų draugams ir gentims. Mano ilgų metų patyrimas ir priemonės kainos padaro šią įstaigą tinkamiausia vieta nusimant paveikslus. Taipgi norime atkreipti atyda Choro, Kuopų ir Draugijų, kad mes turime didelę vietą, tinkamą nuėmimui paveikslų didelėmis grupėmis žmonių. S. BAJIERIUS, Savininkas. 24 MILLBURY STREET, Tel. Park 2093 R.

APTEIKA. Vienintėli Lietuvis Vaistinė. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-šius mėnesius Lietuvoje, pūrinkau ir pargabenuo daug naudingų vaistų iš Lietuvos ir kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami suėdyt pinigų ir sveikatą, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateit, tai rašykite, o mes prišiusime reikalingus vaistus per ekspresą. A. Budrevičius, Provizorius. 93 Millbury St., Worcester, Mass.

PARSIDUODA. PARSIDUODA viešbutis, Jeffersone vadinamas "EAGLE LAKE HOTEL." Viso 20 kambarių, visi įrengti. Krautuve, kurioj eina geras biznesis. Didelė barnė, kuri galima apverst į garadžį. Randasi stobelė, kurią galima išrandavot. Viešbutis stovi prie kelio automobilių ir tramvajų. Savininkas senas ir sirginėja, tai priverstas yra parduot. Atsišaukite. C. PRUE, Tel. 45 ring 4. HOLDEN, MASS.

PARSIDUODA. PARSIDUODA katedžius 9 kambarių, viskas pagal šios dienos įtaisytą. Cementuotas sklepas, elektros šviesa, žodžiu sakant viskas pagal naujos mados. 15000 pėdų žemės; žemė prieina prie kitos gatvės. Tad galima ir kitą stūbą statyt. Katedžius galima pūverst į dviejų butų tenentus. Yra garadžius ir vištinninkas. Irandavota vieta dabar ir mėnesį atneša \$45.000 randos. Vieta randasi prie ežero. Atsišaukite — C. PRUE, Tel. 45 ring 4. HOLDEN, MASS.

PARSIDUODA. PARSIDUODA lotas ant francužiškų kapinių, graži vieta, verta \$250.00, o parduosiu už \$150.00. Atsišaukite tuojau, nes turiu greitai parduot — turiu apleist šį miestą. PETRAS MARCINKUS, 380 Millbury St., 3-čios lubos, Worcester, Mass.

Parsiduoda Ukės! PARSIDUODA ukė (farma) 70 akru žemės, dirbamos 32 akru, likusi, miškas. Stuba devynių kambarių, barnė, visi reikalingi įrankiai ukei. Du arkliai, keturios karvės, 105 vištos, 100 vištiniųkų, 2 kiaulės. Atsišaukite tuojau — kaina prieinama. A. MOKUBICKI, 61 Harlem St., 2-ros lubos, WORCESTER, MASS. (29-31)

Ar kenčiate nuo vidurių nesmagumų ir nevirškinimo? Žmonės tankiai mano, kad jie turi širdies ligą arba appendicitis, iš priežasties skausmo, kuris ištikro pašnis nuo geso viduriuose. Eikite pas savo aptiekorių ir nupirkitė Pepsinic Seltzer, jeigu norit pasveikt.

PEPSINIC SELTZER. yra vienintėlis gyduolis, kuri palengvina nerviškumą, vidurių nesmagumus, ir numalšina vėmima laike nešatumo. Neturi jokių vaistų kenksmingų širdžiai. Galite gaut bilė aptiekoj. J. L. Pašakarnis, Lietuvis optometristas: ir akinų pritaikintojas. 377A BROADWAY, So. Boston, Mass.

Anthony Oswald Shalna, Lietuvis advokatas, 366 BROADWAY, ROOM 2, Telephone, So. Boston 8570 SO. BOSTON, MASS.

REIKALAVIMAI. REIKALAUJU moteries prie namų darbo. Maža šeimyna. Atsišaukite šiuom adresu: ANTONAS JURKEVIČIA. Baldwinsville, Mass. (31-32)

Parsiduoda NAMAI—FARMOS! ARTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOS. Du 3—tenementų namai po 7—7 kambarius, visi įtaisymai. Įmokėti \$4400. ARTI HAMILTON ST. Naujas 3—tenementų namas, 18 kambarių, garadžius. Įmokēt \$2000. MILLBURY STREET. 18. kambarių 3—tenementų namas. Įmokēt \$1500. VERNON STREET, 15 kambarių 3—tenementų. Kaina \$5000. ARTI WARD ST. 4—tenementų namas, 12 kambarių. Kaina \$5500. SO. WORCESTER, 3—tenementų 15 kambarių namas. Kaina \$8500. ARTI CAMBRIDGE ST. Du trijų tenementų namai. Kaina \$11000, įmokēt \$2000. LAWRENCE STREET, 3—tenementų namas, 4—4—3 kambariai, gesas, elektra, maudynės, didelis plotas žemės. Įmokēt \$1000. 108 AKRŲ FARMA, 11 kambarių namas, didelė barnė, didelis sodas, 250 vaisingų medžių, daug miško. Parsiduoda su gyvuliais ir padarais. Kaina \$7000, galima mainyt ant namų mieste. SALE MASSASOIT RD. Du lotai žemės parsiduoda pigiai ir lengvomis išlygomis. ARTI WORCESTER. 14 akru žemės, 7 kambarių namas, barnė, šale mokyklos, state road ir karo. Kaina \$6500. A. BLAZYS, 15 Millbury St., Worcester, Mass.

Dr. Ruth F. Bernot, Lietuvis Dentistė. Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcesterj.

DR. TESSMER, Dentistas. 306 Main St., Worcesterj. virš Iver Johnson krautuvis OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 valandai vakare. Nedėliomis nuo 11 iki 12 valandai. Tel. Park 3310

J. L. Pašakarnis, Lietuvis optometristas: ir akinų pritaikintojas. 377A BROADWAY, So. Boston, Mass.

LIETUVA! Pirkite laivakortes giminėms Lietuvoje. WHITE STAR LINE N.Y.—Cherbourg—Southampton: Majestic—rūgp. 11; rugs 1—22; (Pasaulio didžiausias laivas) Olympic—rūgp.29—rūgp. 18;rugs.8 Homeric—rūgp.25;rugs.15; spal. 6 Greiti susisiekimai su Baltijos portais. AMERICAN LINE N.Y.—Plymouth—Cherbourg—Hamburg Finland—rūgp. 9; rugs. 13. Mongolia—rūgp. 16 Minnekahda—rūgp. 23; Kroonland—rūgp. 30. Manchuria—rugs. 6. Perkeliant kitais laivais į Baltijos uostus. RED STAR LINE N.Y.—Plymouth—Cherbourg—Antwerp Gothland (tik į Antwerp)—rūgp. 4 Belgenland—rūgp. 8;rugs. 5; spal. 3 Zeeland—rūgp. 15 Lapland—rūgp. 22. Geras valgis. Uždaryti kambariai. Dideli vieši kambariai. Kreipkitės prie vietinių agentų arba į PASSENGER DEPARTMENT, 84 State St., Boston, Mass. Tel. Park 2470

BEN. MENDELSONH Advokatas. ir registruotas notaras Lietuvos atstovybel. Atlieku visus legališkus darbus kaip Ameriko, taip Europoj 390 Main st. Room 931-932 Worcester, Mass.

NAUJAS LIETUVIS GRABORIUS Juozas J. Dirsa. Geriausiai patarnauju už pigiausių prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą ar giminę, kreipkitės prie manęs. Nuo rugpjūčio 1, J. DIRSA perkrausto ofisą į naują vietą, po numeriu:— 13 ELLSWORTH STR. Tel. Cedar 4953.

Parsiduoda namai. FARMOS. 3 ŠEIMYŲ naujas namas, visas įtaisymas. Kaina \$8400. 2 ŠEIMYŲ namas, naujas visas įtaisymas. Kaina 6800. 3 ŠEIMYŲ namas, gesas, elektra, maudyklės. Kaina \$7300. 2 ŠEIMYŲ namas ir 3 štorai, su visais įtaisymais, prie Ward ir Wade str. taipgi 2 šeimynų namas su dideliu lotu žemės. Kaina \$16000. 3 ŠEIMYŲ namai prie Washington st. gesas, elektra, maudyklės, vieta dėl didelio štoro pastatyt. Kaina \$13500. ŠTORAS dėl randos, gražioje vietoje ir kampas. Turiu gražių farmų. Klauskitės. Parsiduoda duonkepnykla ir bučernė. JONAS BUROKAS, Notarijušas ir Agentas, 25 Millbury St., Worcester, Mass.

PAJIESKOJIMAI. PAJIESKAU pusseserės Jovanos šliauptytės, iš Radikių, Joniškių valsčiaus, Žagarės aps. Girdėjau, kad yra Suv. Valstijoje. Meldžiu kas žino pranešt apie ją, ar lai pati atsišaukia. Turiu svarbų reikalą. Adolfiną Valiukaitę, 29 Granite st., Fitchburg, Mass. PAJIESKAU draugo Danieliaus Šablinskio, iš Ramanovos kaimo, Subačiaus parapijos. Turiu svarbų reikalą iš Lietuvos. Prašau atsišaukt, ar kas žino pranešt. Teofilė Wilas, Bee St. BOX. Meriden, Conn.

111 CIGARETAI! Kuomet skauda jums galvą arba negalite nustatyt skaityt ar dirbt, atėikit pas mus ir mes pritaikysime jums akinus, kurie jums pagalbės. Pope Optical Co., 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršul Moulton's krautuvis)

NGL NORTH GERMAN LLOYD LAIVAKORTĖS del jusu giminių Lietuvoje, per BREMEN ant didžiausio naujo vokiečių laivo COLUMBUS arba ant populiariškų vienos klasos laivų. Lietuvos valdžios autorizuota linija pavezimui emigrantų. Del informacijų, kreipkitės prie vietinių agentų, ar North German Lloyd, 192 Washington Street, BOSTON, MASS.

NEW YORK HAMBURG UNITED AMERICAN LINES JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE Trumpiausis kelias visas dalis LIETUVOS Išplaukimai kas savaitę nuo Pier 86, north River, prie 46 st., New Yorke, geriausiai laivais: "Resolute," "Reliance," "Albert Ballin," "Deutschland" su I, II, ir III klasos pasaziėrais, ir laivai: "Mount Clay," "Mount Carroll," "Mount Clinton," "Hansa," "Thuringia," ir "Westphalia," su antra ir III klasa. Mandagus, geras patarnavimas, puikus valgis, malonios aplinkybės. United American Lines, Julius Rottenberg, Inc., 260 Hanover st. Boston, Mass. ar kiti įgalioti agentai.

HOLLAND AMERICA LINE Geriausiai, tiesiausiai susisiekimas su Lietuva vandeniu. Laivai perkelia pasaziėrus iš Rotterdamo tiesiai į Pilavą. Laivai išplaukia iš New Yorke: RYNDAM Ruggiūcio 4 NEW AMSTERDAM Ruggiūcio 11-ta. VEENDAM Rūgp. 18. ROTTERDAM Ruggiūcio 25.

Mūsų laivai turi geriausias vietas dėl trečios klasos pasaziėru. Del usakymų kreipkitės prie vietinių usakymų agentų, ar HOLLAND AMERICAN LINE, 89 State St., Boston, Mass.

CUNARD. Ar turi giminių atvažiujančių Amerikon? Suvienytų Valstijų Konsulas Kaune dabar priima aplikacijas del pasportų visų kitų metų kvotos CUNARD patarnavimas yra greičiausias pasaulyje. Pasaziėris su Cunard bilietais neturi laukt ilgai del to, kad Cunard laivas apleidžia Europą kas keletą dienu. Cunard Linija turi padarius sutartį Lietuvoje del pagalbėjimo pasaziėriams juo pačių darbininkus. Sutaupo jiems laiką ir išlaidas del to, kad priveda pasaziėrius prie pat laivo, šis patarnavimas veltui. Del tolesnių informacijų kreipkitės pas bilė laivų agentą, arba: CUNARD LINE, 126 State St., BOSTON, MASS.

DIDŽIAUSIS IŠVAŽIAVIMAS!! S.L.D.A. ANTRAS APSKRITIS RENGIA MILŽINIŠKĄ PIKNIKĄ Nedėlioj, 5 d. Rugpjūčio (August), 1923, L.A.B. Parke—Olympia WORCESTER, MASS., 10-tą VALANDĄ RYTE. Programas įvairus, susidedantis iš visokių žaislų; taipgi dalyvaus apie Septyni Naujosios Anglijos Choro, kurie susirinkusių publiką užžavės savo dainomis. Todėl, visi važiuokim ant šio pikniko. Kviečia visus—RENGĖJAI. Kelrodis:—Imkite karus nuo Miesto Rotušės: Lake Shore arba Marlboro ir pervažiavę tiltą išlipkite ant So. Quinsigamond ave. ir eikit po dešine iki Olympia Park iškabai.